

13 mei 2020, 15.00 uur

COVID-19 Monitor Inspectie van het Onderwijs: Wat deden scholen en instellingen, in de periode van schoolsluiting tot aan 23 april, om het onderwijs zo goed mogelijk te continueren?

Het onderzoek

Door telefonisch in gesprek te gaan met besturen, scholen en instellingen uit de sectoren po, vo, so, mbo en ho verzamelde de inspectie informatie over wat besturen, scholen en instellingen in de periode van schoolsluiting tijdens de coronacrisis deden om het onderwijs zo goed mogelijk te continueren. De vragen richtten zich onder andere op de vormgeving van het afstandsonderwijs, op de inrichting van opvang en onderwijs op school en op leerlingen in een kwetsbare positie. Op die manier proberen we voor het gehele onderwijsstelsel op sectorniveau, en dus niet op school- of instellingsniveau, een beeld te geven van de huidige situatie. Het huidige onderzoek betreft een monitor. De inspectie is voornemens om voor de zomervakantie en in het najaar de besturen, scholen en instellingen opnieuw te benaderen over de situatie op dat moment. In het voorjaar van 2021 zullen we hierover ook rapporteren in de jaarlijkse Staat van het Onderwijs.

Samenvatting voortgezet speciaal onderwijs

Inspecteurs hebben, tussen 15 en 23 april 2020, schoolleiders van een representatieve steekproef van 49 scholen voor voortgezet speciaal onderwijs telefonisch geïnterviewd over de periode tot dan (cluster 1: 6%, cluster 2: 6%, cluster 3 en 4: 18%, cluster 3: 32%, cluster 4: 38% - met arbeidsmarktgericht uitstroomprofiel ('A'): 75%, met uitstroomprofiel dagbesteding ('D'): 59%, met uitstroomprofiel vervolgonderwijs ('V'): 59%).

De hoofdbevindingen op een rij:

- Allereerst benoemden schoolleiders positieve aspecten. Zij prezen onder meer de betrokkenheid, inzet en flexibiliteit van het personeel en de snelheid waarmee het afstandsonderwijs is opgezet. Leraren bleken erg creatief in het bedenken van allerlei manieren om het onderwijs langs digitale weg in te richten onder andere door instructiefilmpjes te maken en met groepen en individuele leerlingen te videobellen. Scholen die al gewend waren in een digitale leeromgeving te werken, plukten daar nu de vruchten van. De meeste andere wisten zo'n leeromgeving snel en met enthousiasme tot stand te brengen.
- Scholen gaven aan dat een klein deel van de leerlingen op school werd opgevangen: bij 92% van de scholen betrof dit 15% van de leerlingen of minder. Bij onderwijs of opvang op school ging het bij de meeste scholen om leerlingen met een kwetsbare thuissituatie of een cruciaal beroep van één of beide ouders. Ook was de zorgbehoefte soms te groot om onderwijs in de thuissituatie mogelijk te maken.
- Het meeste onderwijs vond plaats op afstand: bij de drie uitstroomprofielen gaf 86-89% van de scholen aan dat zij aan vrijwel alle leerlingen onderwijs op afstand aanbieden. Niet alle leerlingen deden actief mee aan het afstandsonderwijs. Bij het uitstroomprofiel vervolgonderwijs ('V') namen bij 71% van de scholen alle leerlingen volledig deel aan het afstandsonderwijs. Bij het arbeidsmarktgerichte uitstroomprofiel ('A') was dit 59% en bij het uitstroomprofiel dagbesteding ('D') 53%. Wanneer leerlingen niet of minder actief meededen, werden bij alle uitstroomprofielen als

belangrijkste redenen gegeven dat ouders beperkte mogelijkheden hebben om de leerling te ondersteunen of dat de specifieke beperking van de leerling belemmerend werkt. Voor een deel van de leerlingen geldt dat in de thuissituatie slechts beperkt aan hun soms intensieve structuur- en zorgbehoeften kon worden voldaan.

- Veel scholen kozen bij het geven van afstandsonderwijs voor het zoveel mogelijk voortzetten (A: 39%, D: 19%, V: 44%) of het selectief voortzetten (A: 36%, D: 35%, V: 29%) van het reguliere onderwijsprogramma. Bij het uitstroomprofiel dagbesteding legde een aanzienlijk deel van de scholen (20%) ook de nadruk op onderhoud en herhaling. Bij deze leerlingen staat het contact maken en contact houden centraal.
- Met betrekking tot de voorbereiding op de examens ervoeren de scholen vooral knelpunten bij staatsexamens. Bijvoorbeeld: onduidelijkheid over de afnamecondities en -momenten en het gebrek aan persoonlijk contact met de leerling om ze goed te kunnen voorbereiden op het examen. In sommige gevallen werden de kinderen voor examentraining op school uitgenodigd.
- Ruim driekwart van alle scholen schatte in dat leerlingen gemiddeld minder tijd besteedden aan het afstandsonderwijs dan de gemiddelde onderwijstijd voor de coronacrisis. Bij 40% van de scholen betrof dit meer dan een halvering van de onderwijstijd. Bij 24% was het minder dan een kwart van de reguliere onderwijstijd. Tegelijkertijd gaven sommige scholen aan dat een deel van de leerlingen thuis intensiever aan het werk lijkt te zijn, omdat daar minder afleiding is.
- Voor leerlingen die stage lopen, was het voortzetten daarvan vaak problematisch. Bijna de helft van de scholen gaf aan dat geen van de leerlingen de stage kon voortzetten; bij nog eens 31% kon slechts een enkeling de stage voortzetten. Van de scholen werkte een meerderheid met stagevervangende opdrachten; een kwart van de scholen was nog op zoek naar een passende oplossing voor dit probleem. In een enkel geval werd een vervangende stage gevonden, bijvoorbeeld bij een hoveniersbedrijf. Ook de praktijkvakken konden geen doorgang vinden.
- Een (kleine) meerderheid van de scholen gaf aan minstens een keer per dag contact te hebben met de leerlingen (A: 51%, D: 56%, V: 68%). Bij het uitstroomprofiel dagbesteding en arbeidsmarkt was er soms enkele keren per week (A: 35%, D: 21%) of een keer per week (A: 14%, D: 21%) contact. Het merendeel van de scholen gaf aan dat zij mentorgesprekken voerden om de leerlingen pedagogisch te begeleiden. Ook gaven de scholen vaak pedagogische adviezen aan de ouders of lieten ze leden van de Commissie voor de Begeleiding met kinderen en/of ouders contact opnemen.
- Bijna negen op de tien vso-scholen gaven aan met alle leerlingen rechtstreeks contact is geweest. In enkele gevallen is een zorgverlener of de leerplichtambtenaar ingeschakeld.
- Bij veruit de meeste scholen probeerden docenten extra aandacht te geven aan leerlingen uit problematische gezinssituaties. Een grote meerderheid van die scholen gaf aan hierover (intensief) contact te hebben met zorgverleners. Het gaat dan vaak over jongeren voor wie ook al voor de coronacrisis extra hulp werd ingezet. Op een vergelijkbaar deel van de scholen gaven docenten extra aandacht aan leerlingen die geen digitale faciliteiten hadden voor afstandsonderwijs. Het merendeel van die scholen hielp deze leerlingen bovendien aan een laptop of andere digitale voorzieningen.

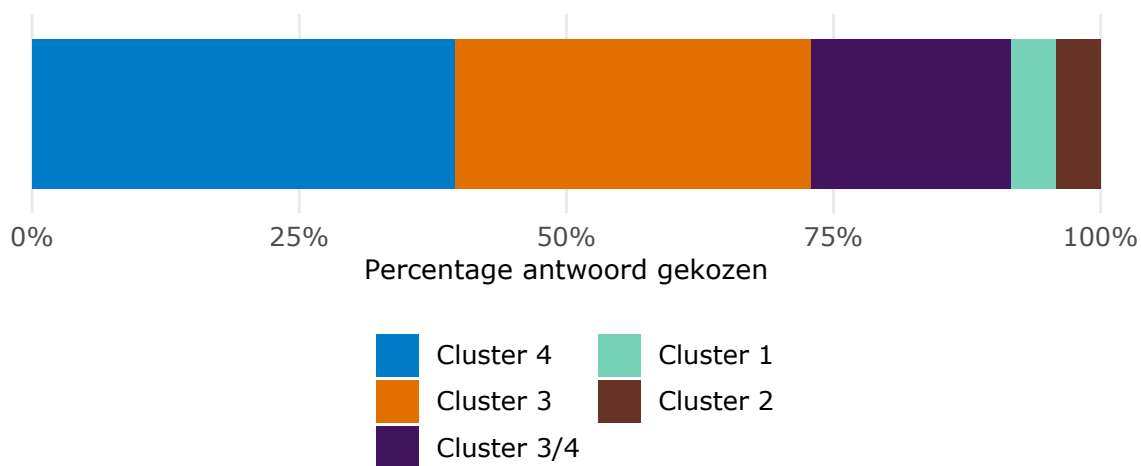
- Als voornaamste belemmeringen voor het organiseren en uitvoeren van aangepast onderwijs benoemden de scholen de beperkte mogelijkheden van ouders om de leerling te ondersteunen, de thuissituatie van de leerlingen en de zelfstandigheid van de leerlingen.

Overzicht van de data in grafiekvorm

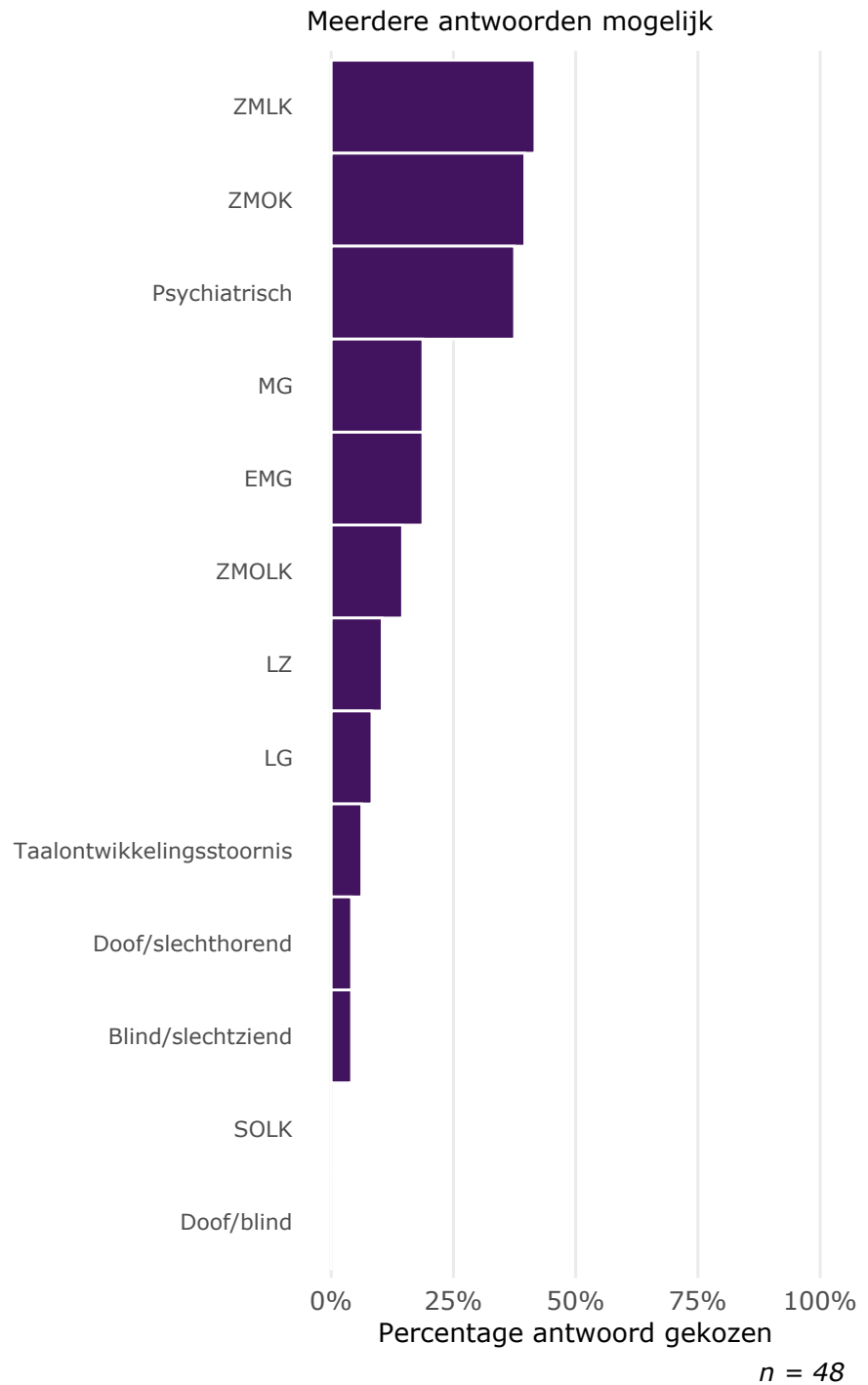
De volgende pagina's tonen de onderzoeksresultaten in grafiekvorm. Wilt u de exacte onderliggende cijfers weten? Of ervaart u problemen met de digitale toegankelijkheid van de informatie? Neem dan contact op via het [contactformulier](#).

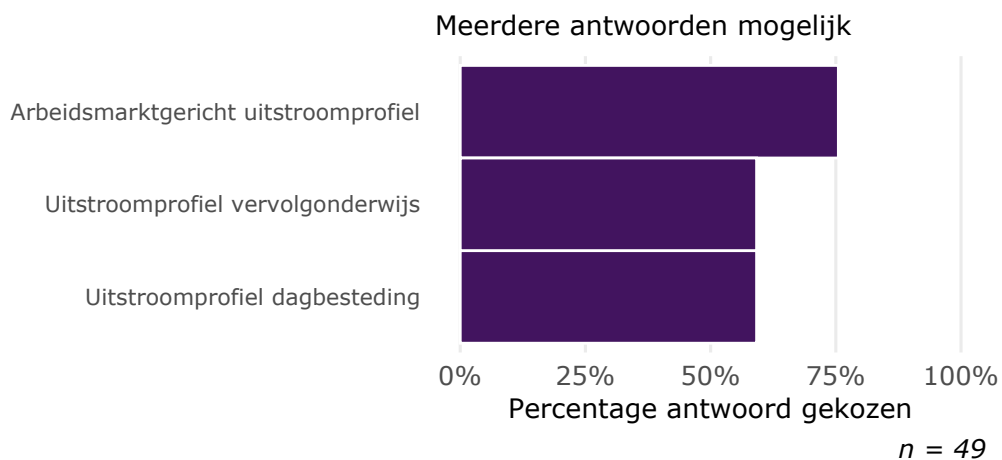
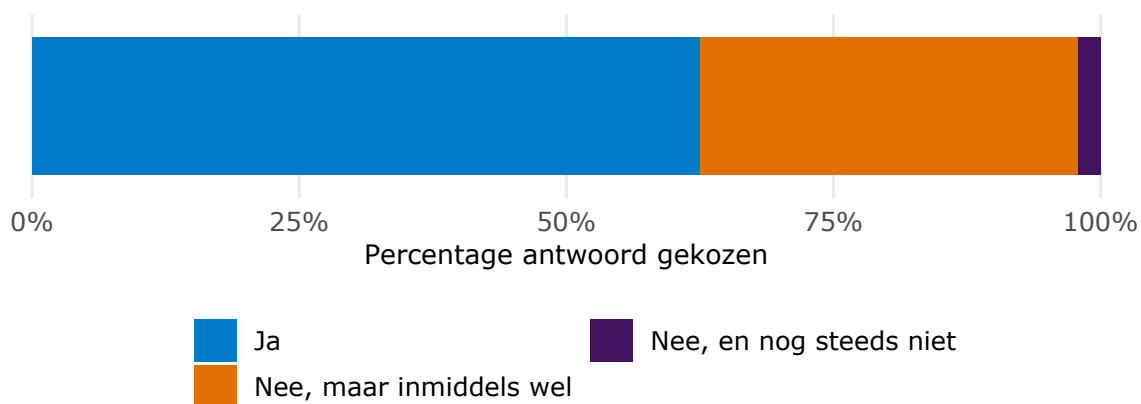
Populatie

Tot welk cluster behoort de school?

n = 48

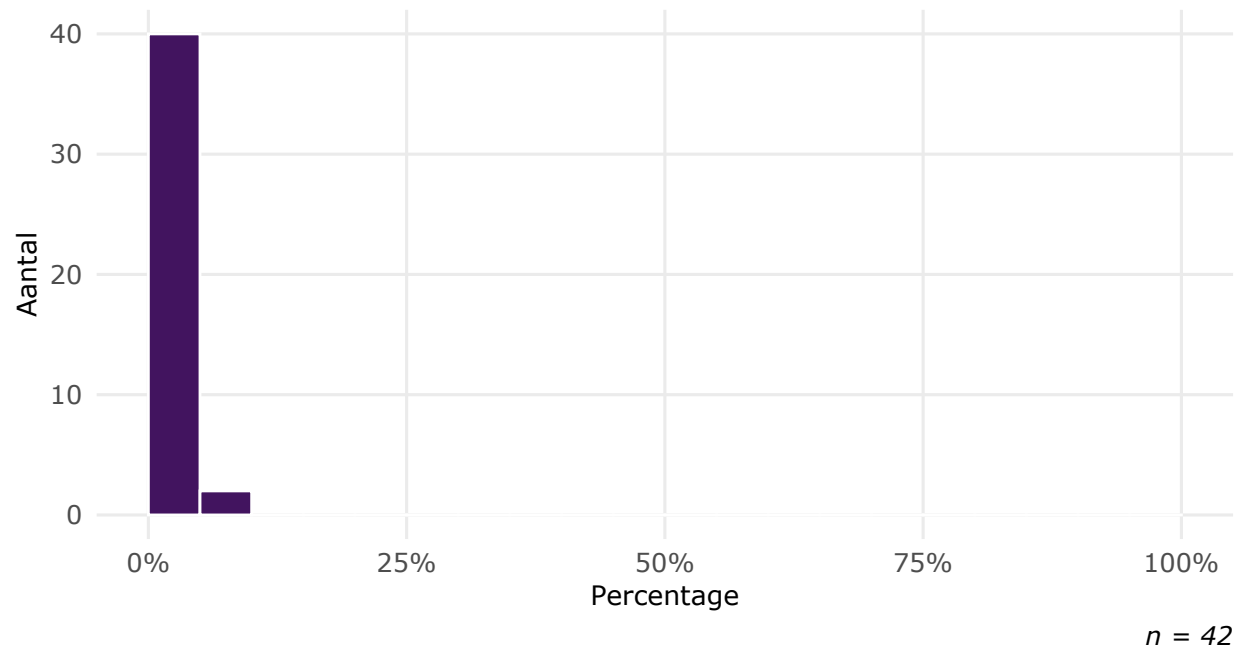
Welk type leerlingen gaan naar de school?

Welke uitstroomprofielen worden aangeboden op de school?**Maakte de school voor de COVID-19-crisis al gebruik van een digitale schoolomgeving?**

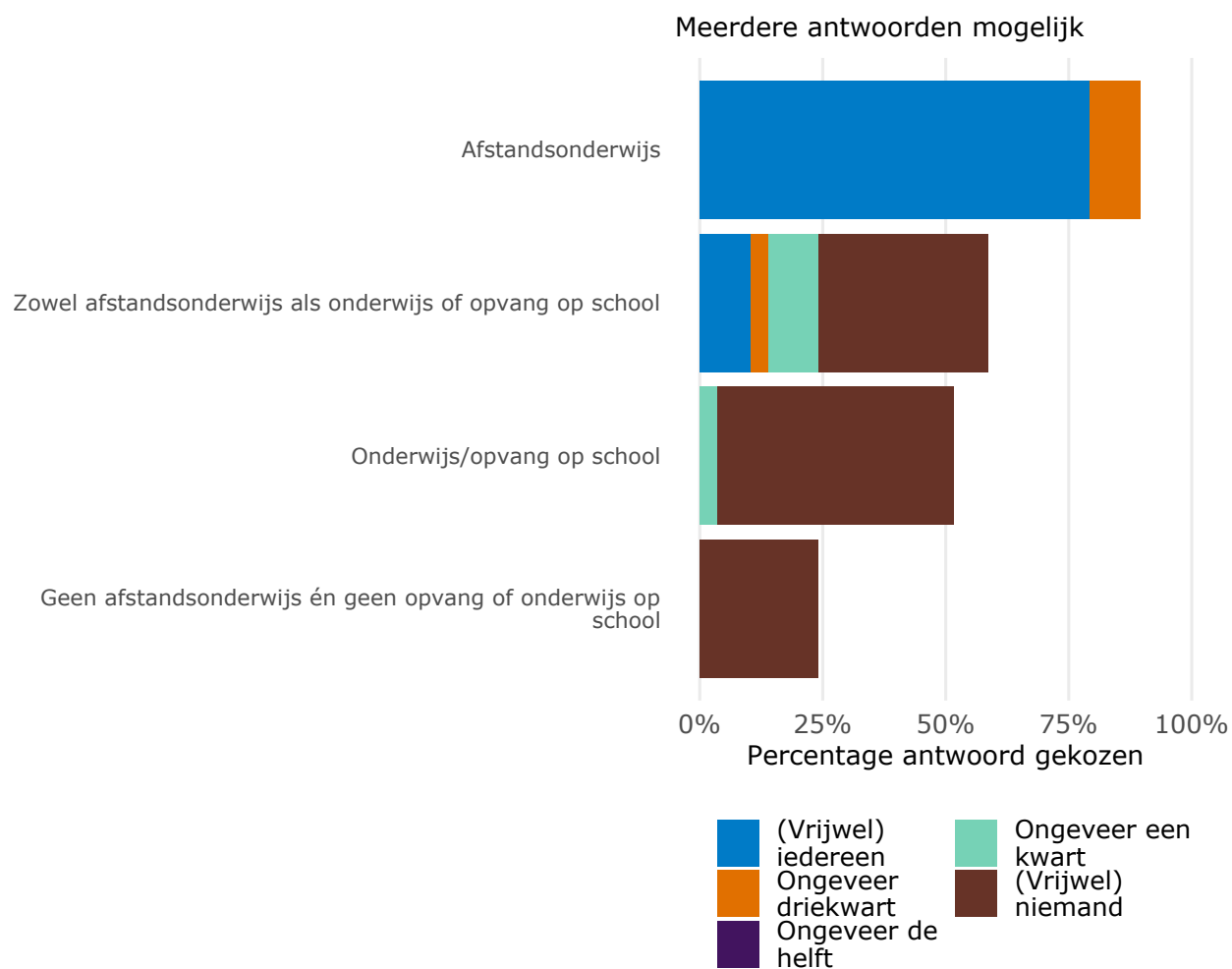
n = 48

Algemeen

Met hoeveel leerlingen heeft de school, sinds ze niet meer naar school komen, geen contact gehad?

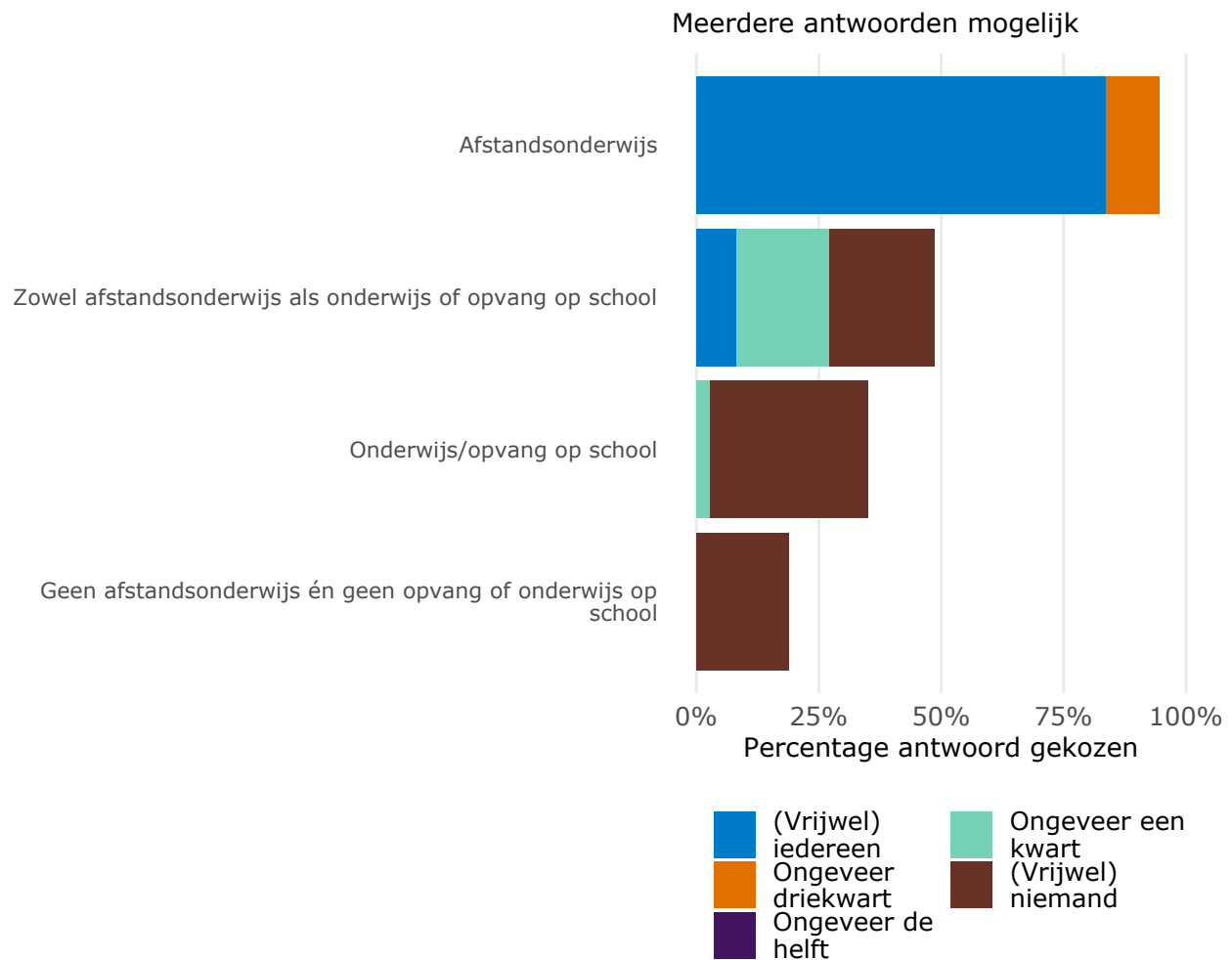

Welk deel van de leerlingen van het uitstroomprofiel (arbeidsmatige) dagbesteding krijgt momenteel afstandsonderwijs, onderwijs/opvang op school, een combinatie van beiden, of geen onderwijs?

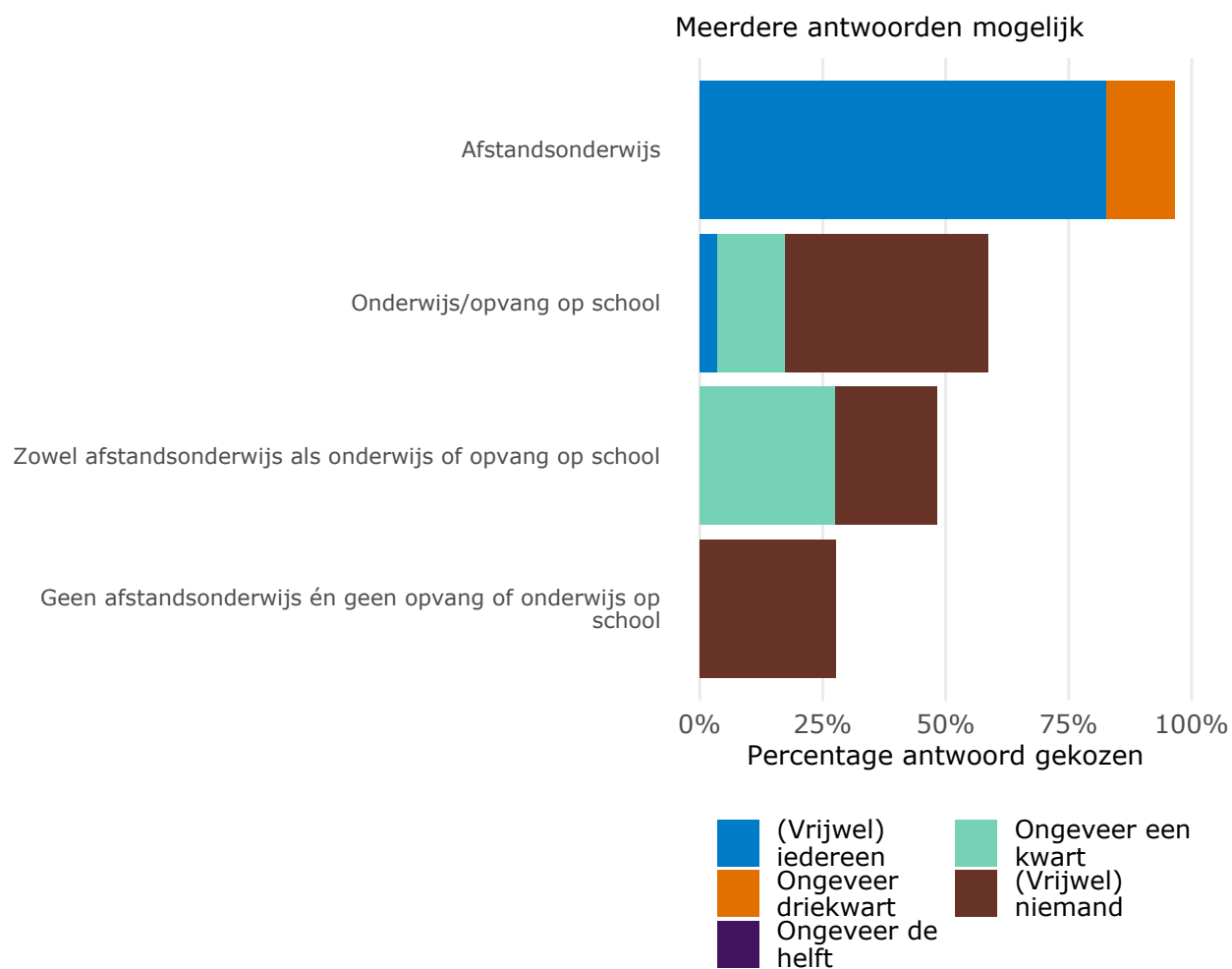
n = 29

Welk deel van de leerlingen van het arbeidsmarktgericht uitstroomprofiel krijgt momenteel afstandsonderwijs, onderwijs/opvang op school, een combinatie van beiden, of geen onderwijs?

n = 37

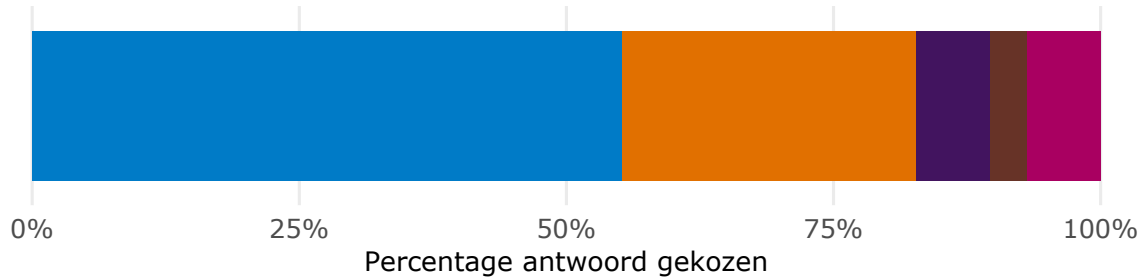
Welk deel van de leerlingen van het uitstroomprofiel vervolgonderwijs krijgt momenteel afstandsonderwijs, onderwijs/opvang op school, een combinatie van beiden, of geen onderwijs?

n = 29

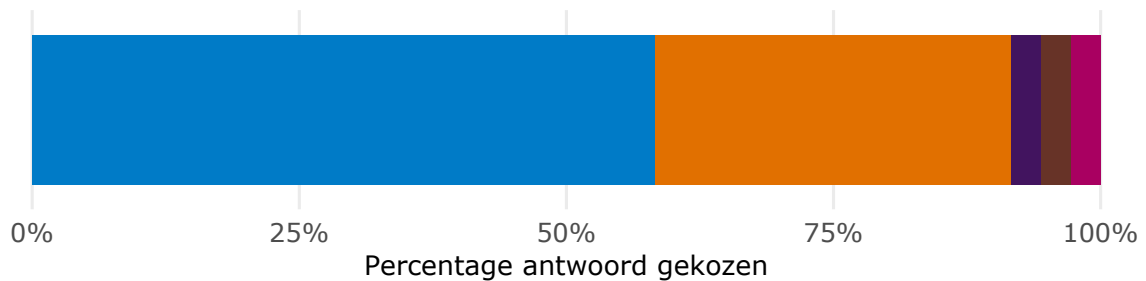
Afstandsonderwijs

Welk deel van de leerlingen van het uitstroomprofiel (arbeidsmatige) dagbesteding die afstandsonderwijs krijgen, neemt volledig deel aan het onderwijsprogramma?

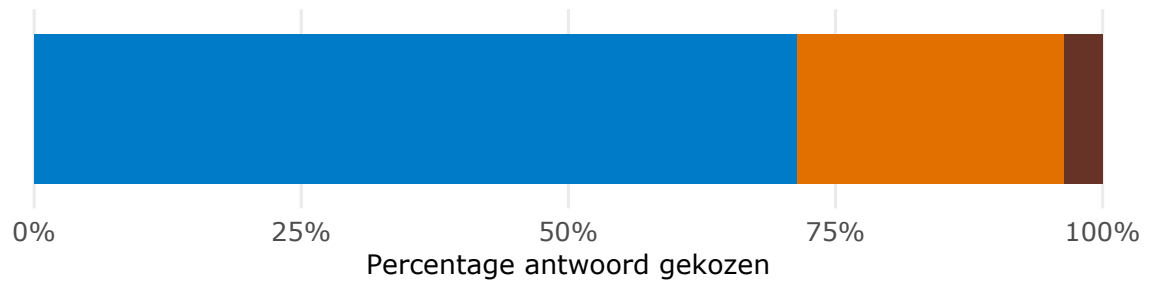
n = 29

Welk deel van de leerlingen van het arbeidsmarktgericht uitstroomprofiel die afstandsonderwijs krijgen, neemt volledig deel aan het onderwijsprogramma?

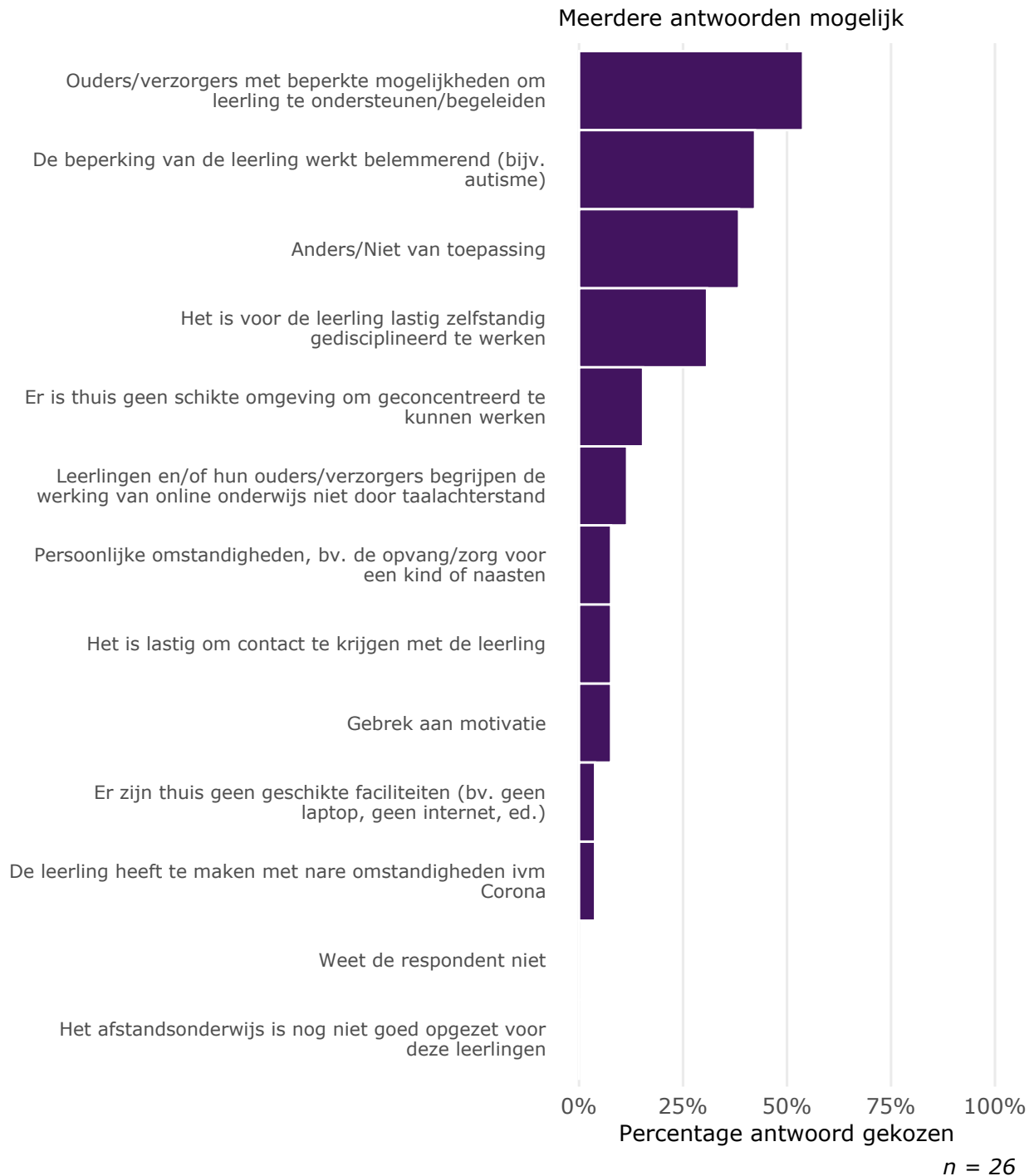
n = 36

Welk deel van de leerlingen van het uitstroomprofiel vervolgonderwijs die afstandsonderwijs krijgen, neemt volledig deel aan het onderwijsprogramma?

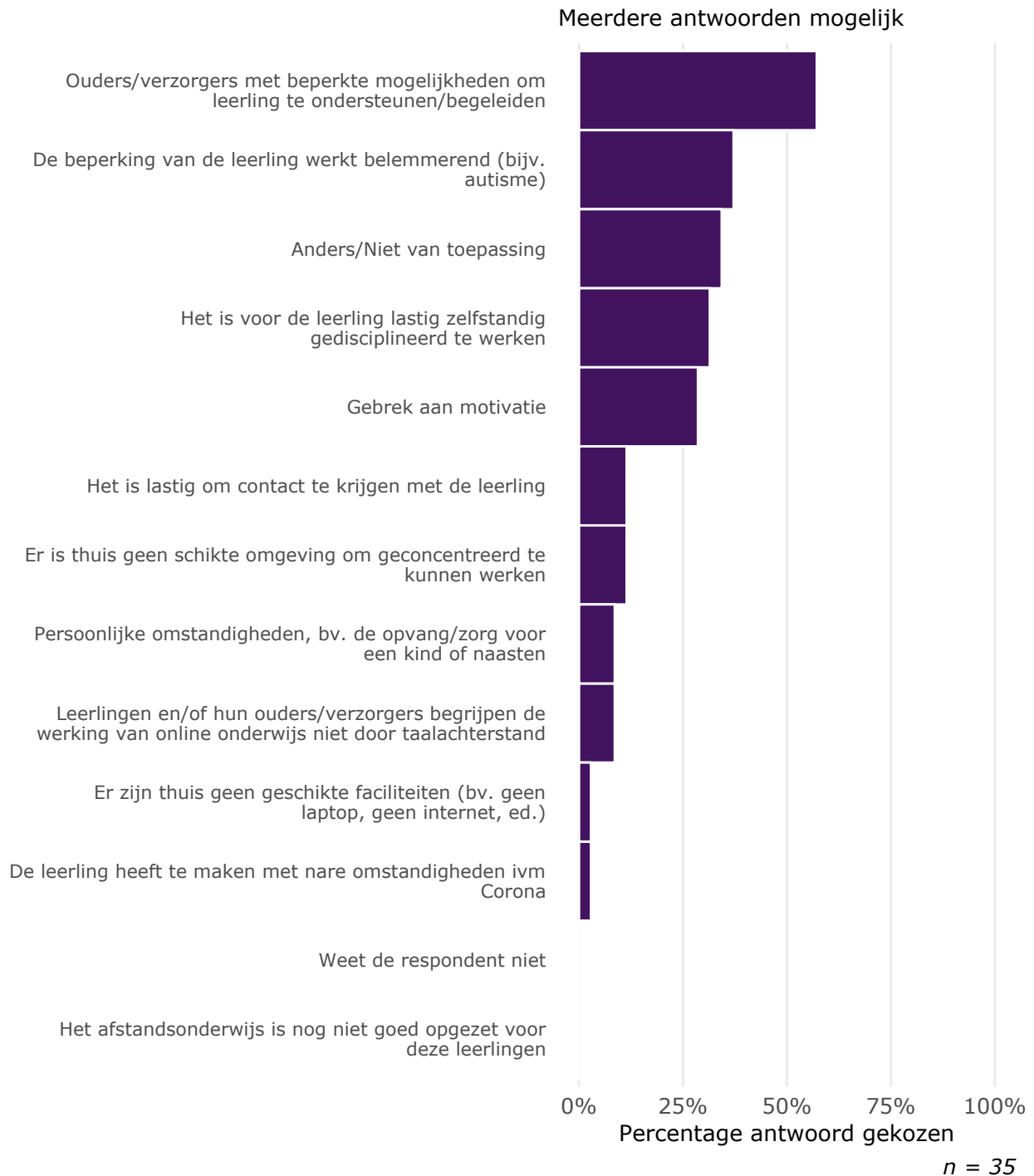

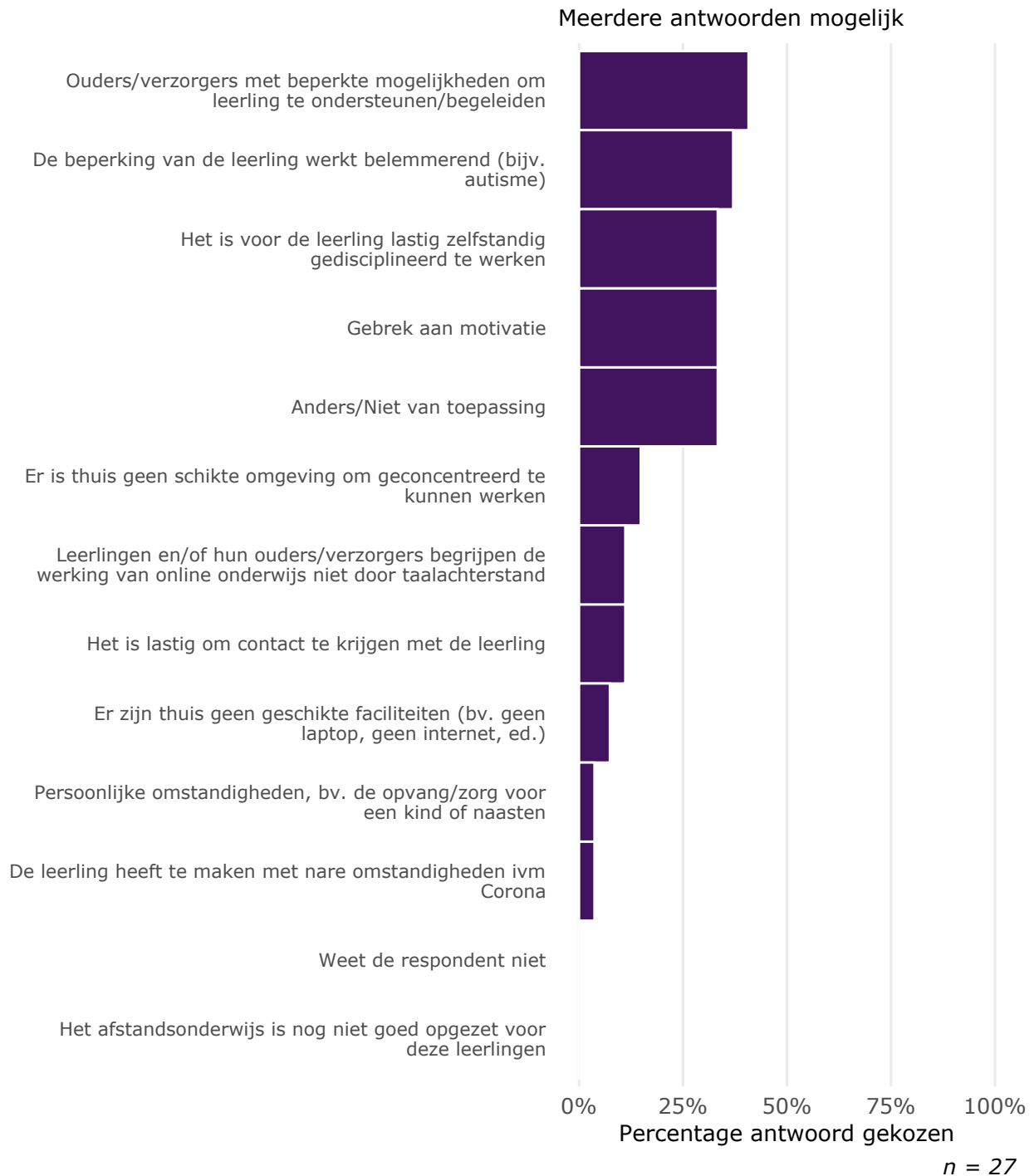
n = 28

Als er leerlingen van het uitstroomprofiel (arbeidsmatige) dagbesteding niet actief meedoen aan het onderwijs, waarom is dit?

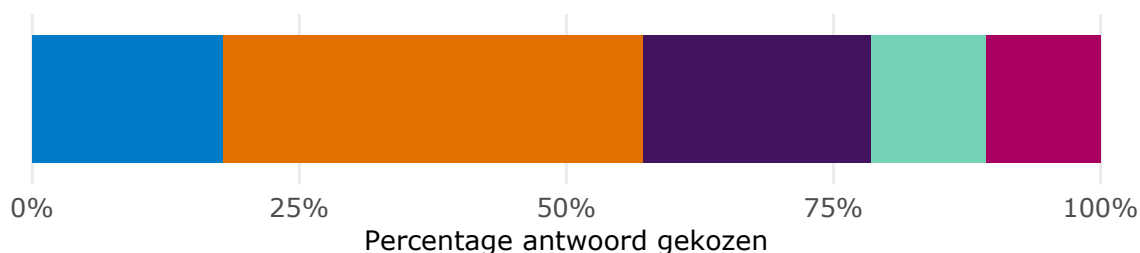

Als er leerlingen van het arbeidsmarktgericht uitstroomprofiel niet actief meedoen aan het onderwijs, waarom is dit?

Als er leerlingen van het uitstroomprofiel vervolgonderwijs niet actief meedoen aan het onderwijs, waarom is dit?

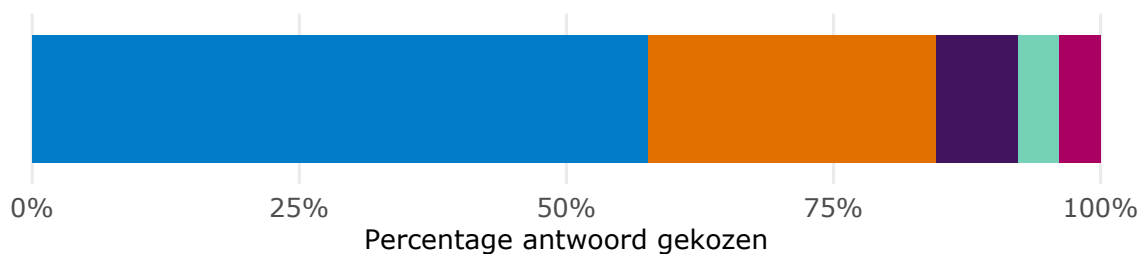
Hoe wordt op dit moment de onderwijsinhoud voor leerlingen van het uitstroomprofiel (arbeidsmatige) dagbesteding vormgegeven bij afstandsonderwijs?

	Zoveel mogelijk voortzetten van het reguliere onderwijsprogramma		Geen specifiek uitgangspunt
	Selectieve voortzetting van het reguliere onderwijsprogramma		Anders/Niet van toepassing
	Nadruk op onderhoud en herhaling		Weet de respondent niet
	Voortzetting van het onderwijsprogramma in een lager tempo		

n = 28

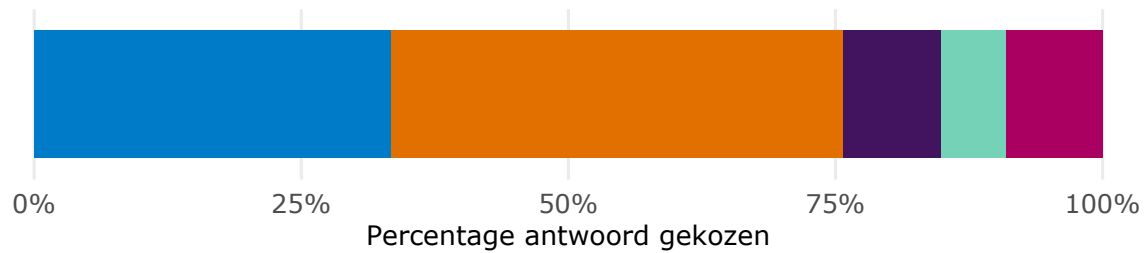
Hoe wordt op dit moment de onderwijsinhoud voor leerlingen van het uitstroomprofiel vervolgonderwijs vormgegeven bij afstandsonderwijs?

	Zoveel mogelijk voortzetten van het reguliere onderwijsprogramma		Geen specifiek uitgangspunt
	Selectieve voortzetting van het reguliere onderwijsprogramma		Anders/Niet van toepassing
	Nadruk op onderhoud en herhaling		Weet de respondent niet
	Voortzetting van het onderwijsprogramma in een lager tempo		

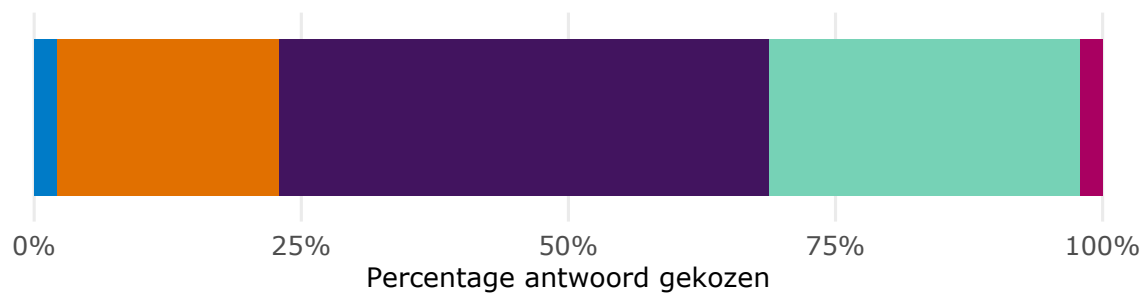
n = 26

Hoe wordt op dit moment de onderwijsinhoud voor leerlingen van het arbeidsmarktgericht uitstroomprofiel vormgegeven bij afstandsonderwijs?

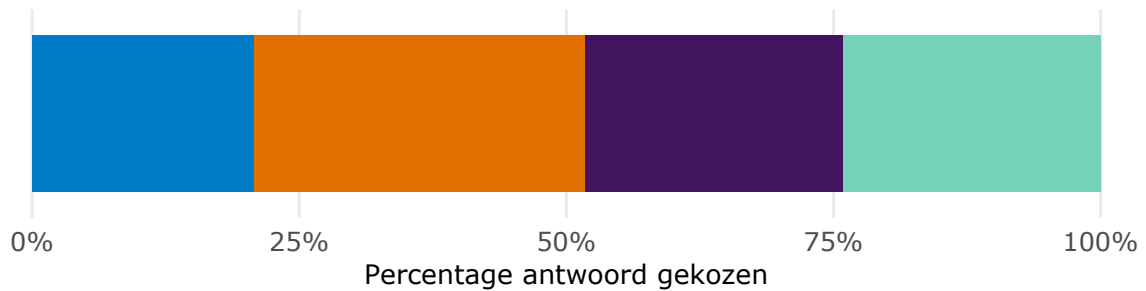
n = 33

Hoe vaak heeft iemand van de school contact met de ouders/verzorgers over het afstandsonderwijs?

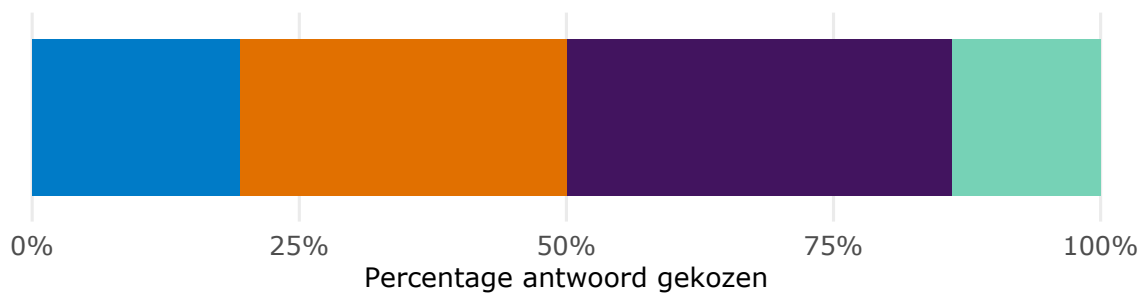
n = 48

Hoe vaak heeft iemand van de school contact met de leerlingen van het uitstroomprofiel (arbeidsmatige) dagbesteding?

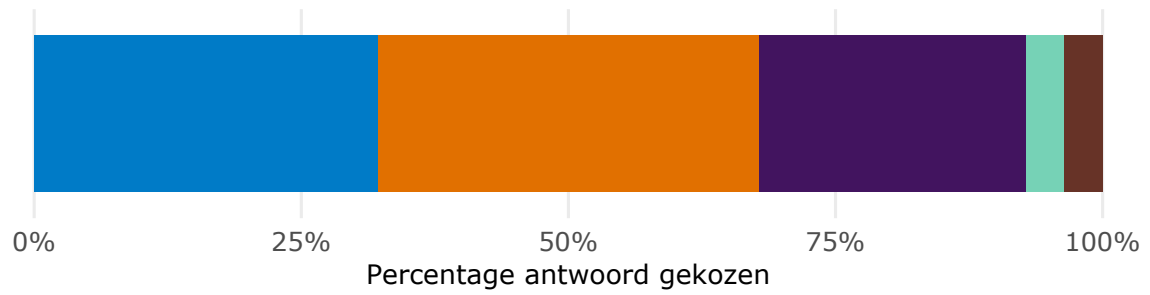

n = 29

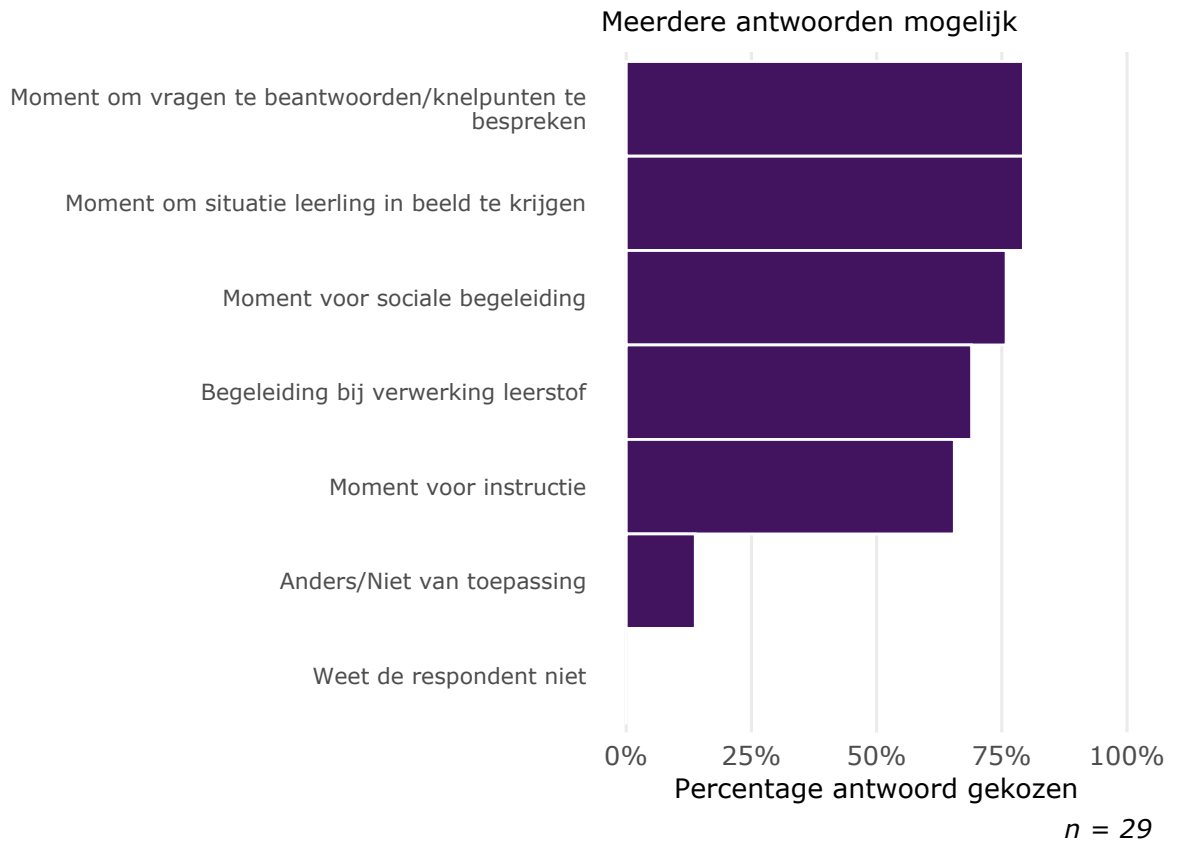
Hoe vaak heeft iemand van de school contact met de leerlingen van het arbeidsmarktgericht uitstroomprofiel?

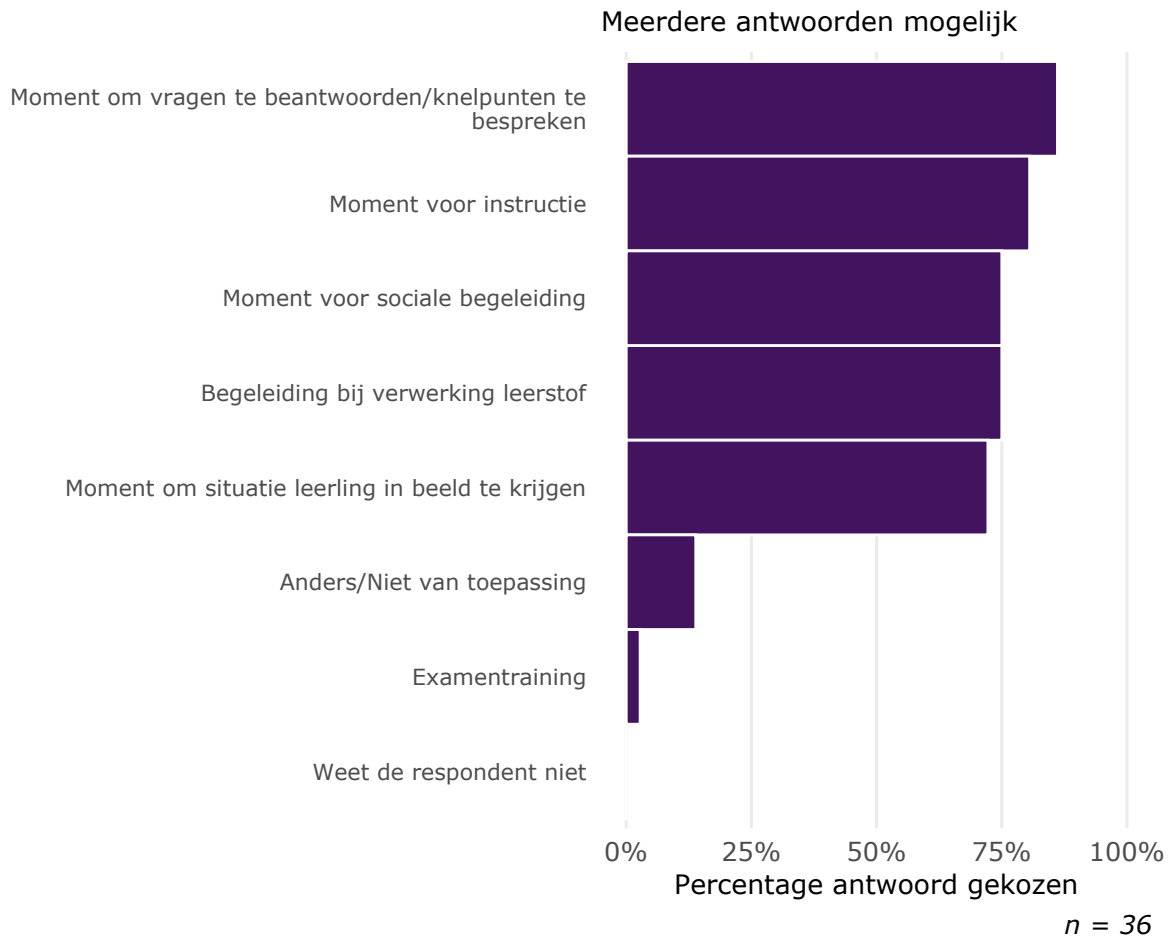

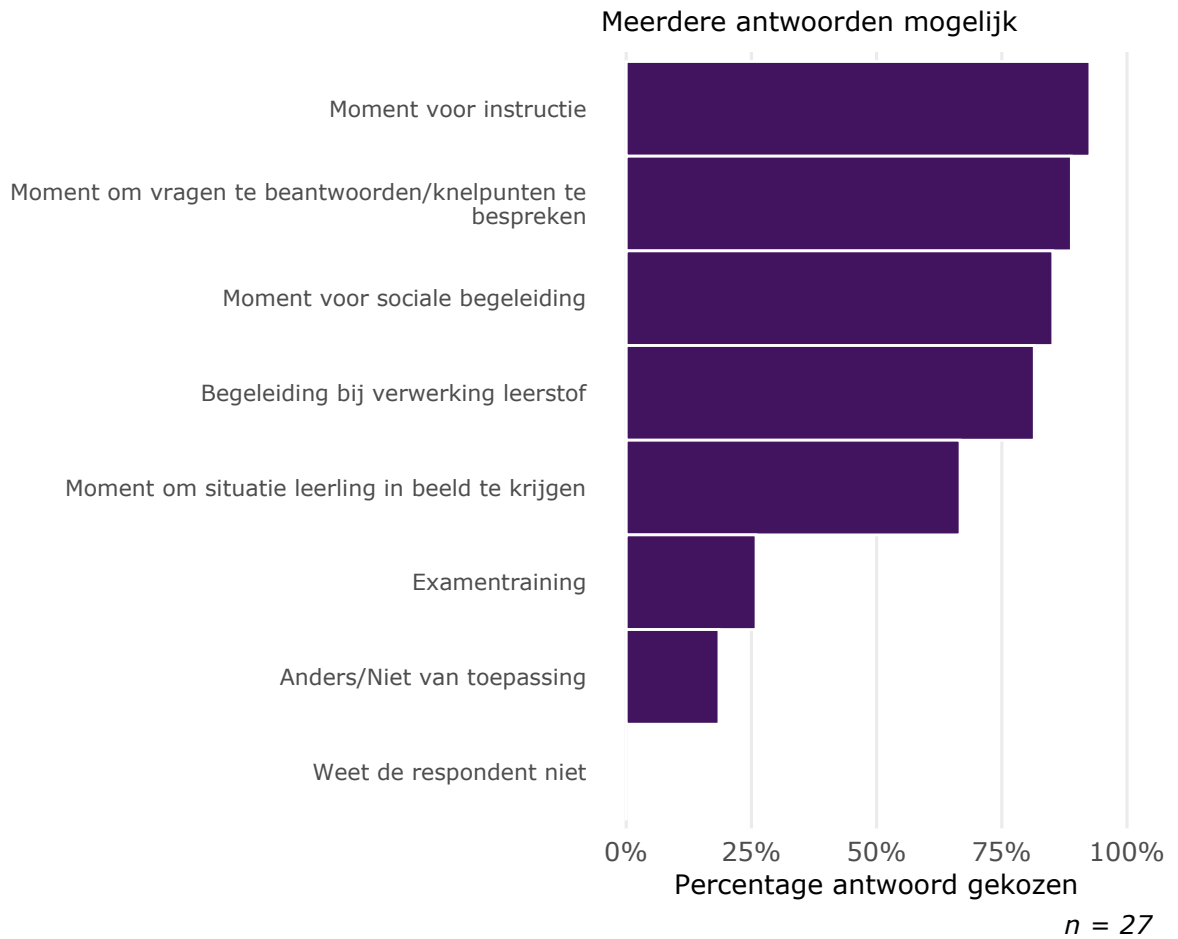
n = 36

Hoe vaak heeft iemand van de school contact met de leerlingen van het uitstroomprofiel vervolgonderwijs?

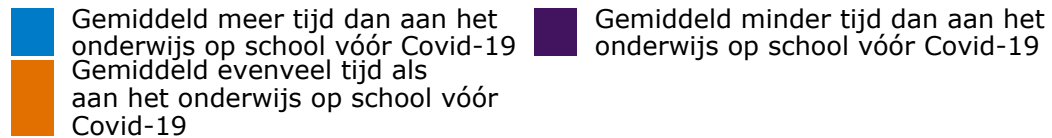
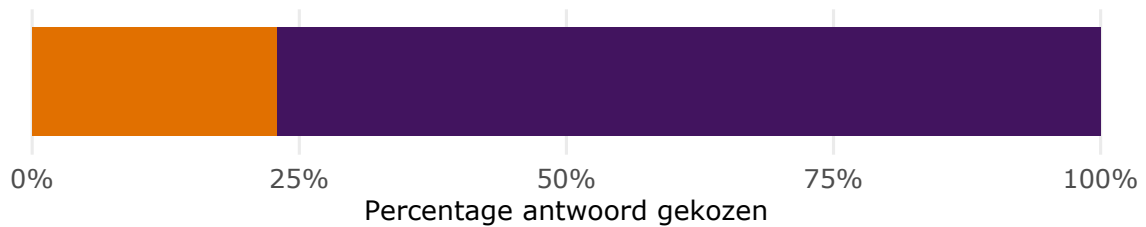
n = 28

Waaruit bestaat het contact van de school met de leerlingen van het uitstroomprofiel (arbeidsmatige) dagbesteding?

Waaruit bestaat het contact van de school met de leerlingen van het arbeidsmarktgericht uitstroomprofiel?

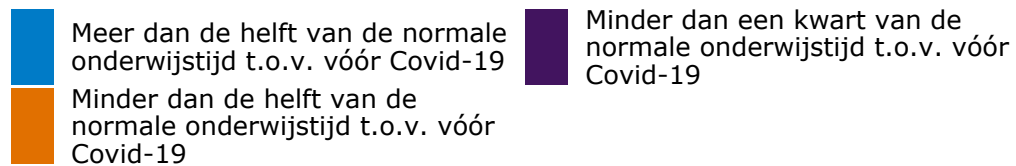
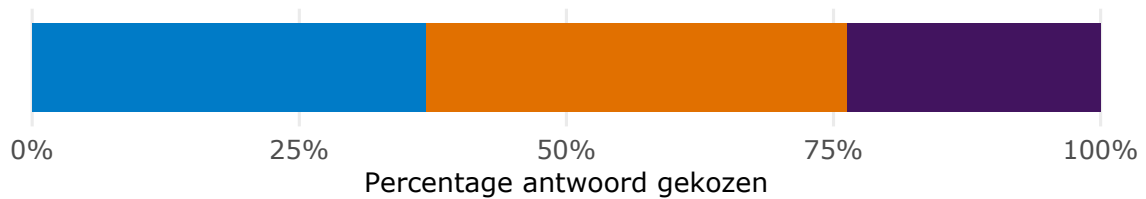
Waaruit bestaat het contact van de school met de leerlingen van het uitstroomprofiel vervolgonderwijs?

Hoeveel tijd besteden leerlingen aan afstandsonderwijs?

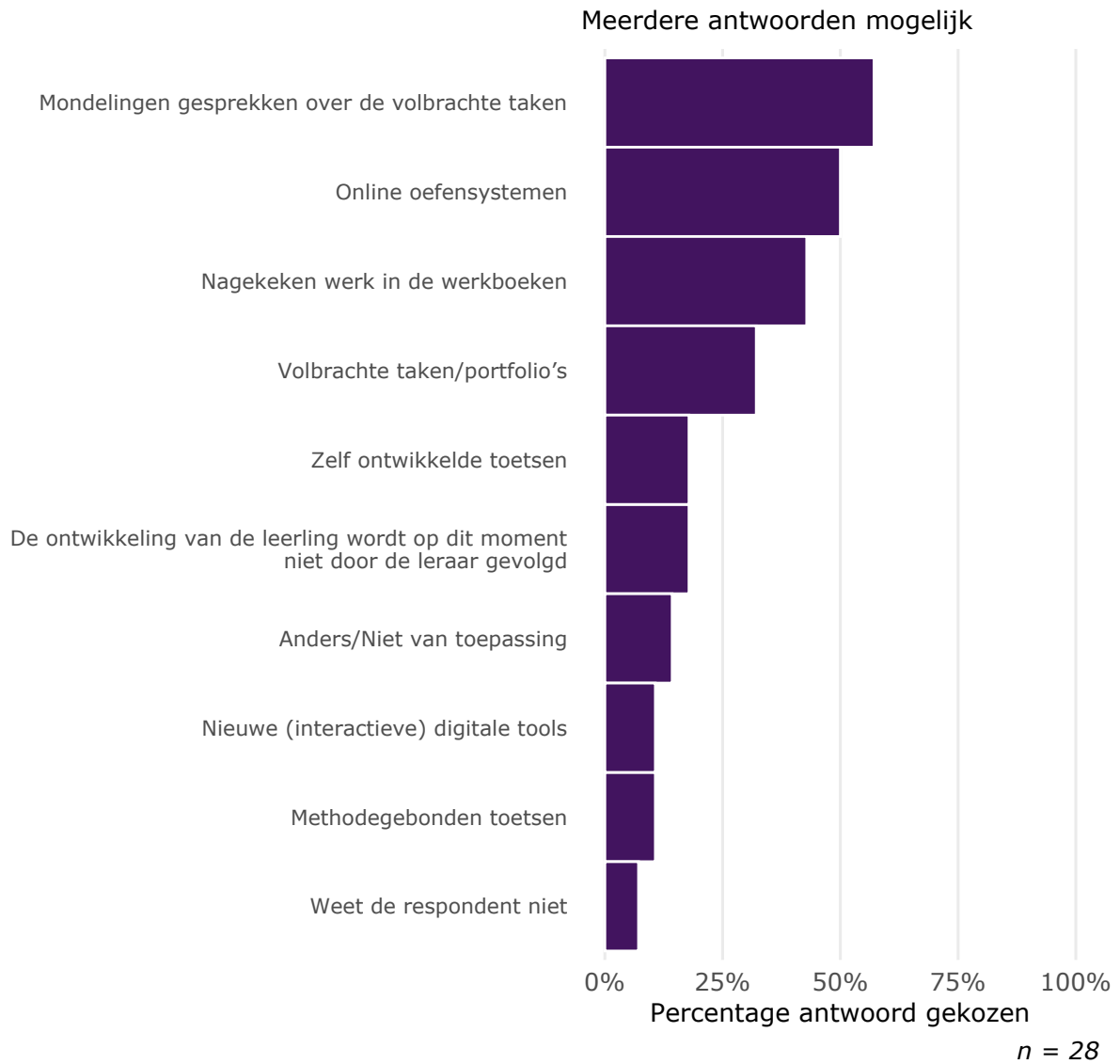

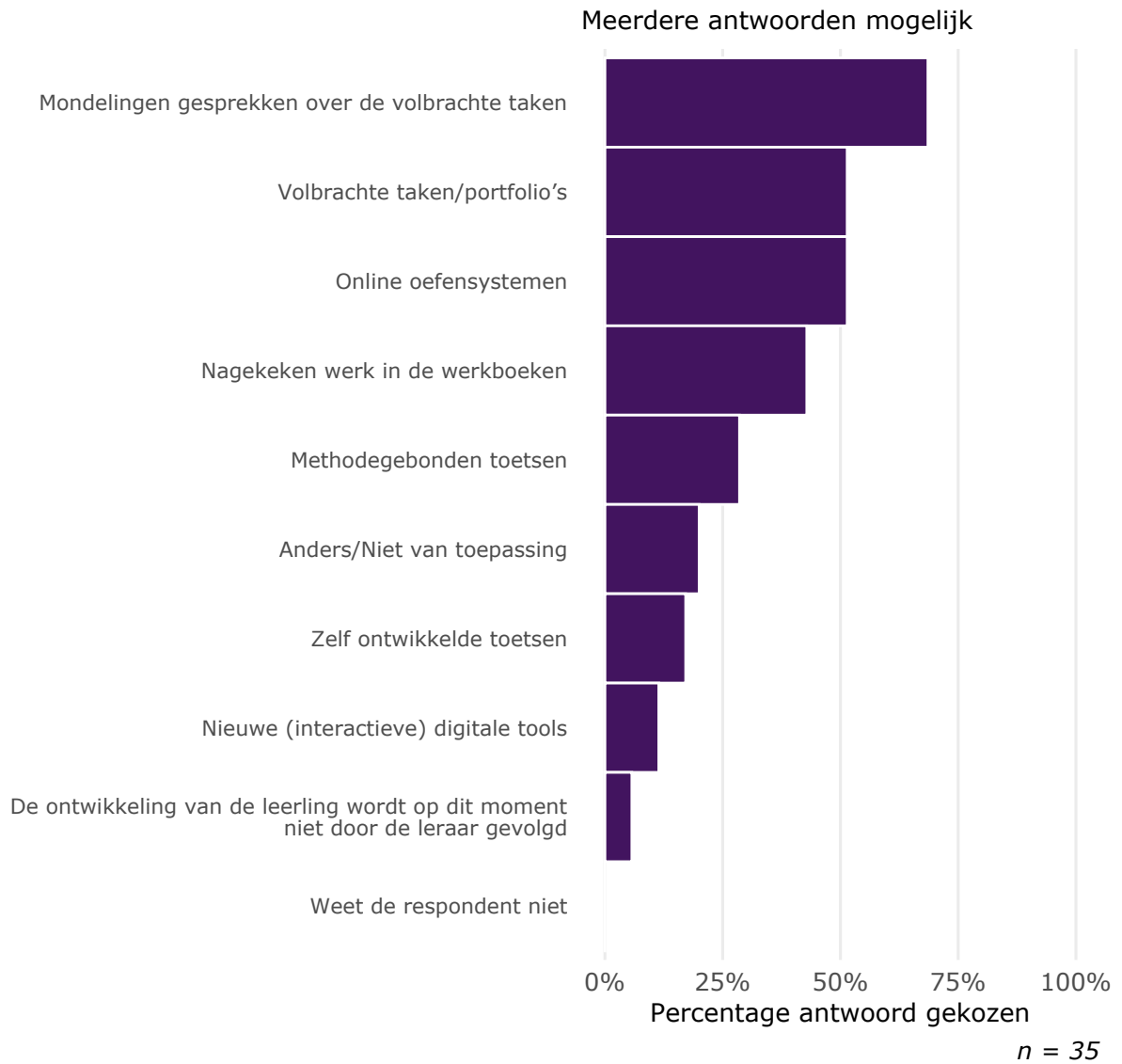
n = 48

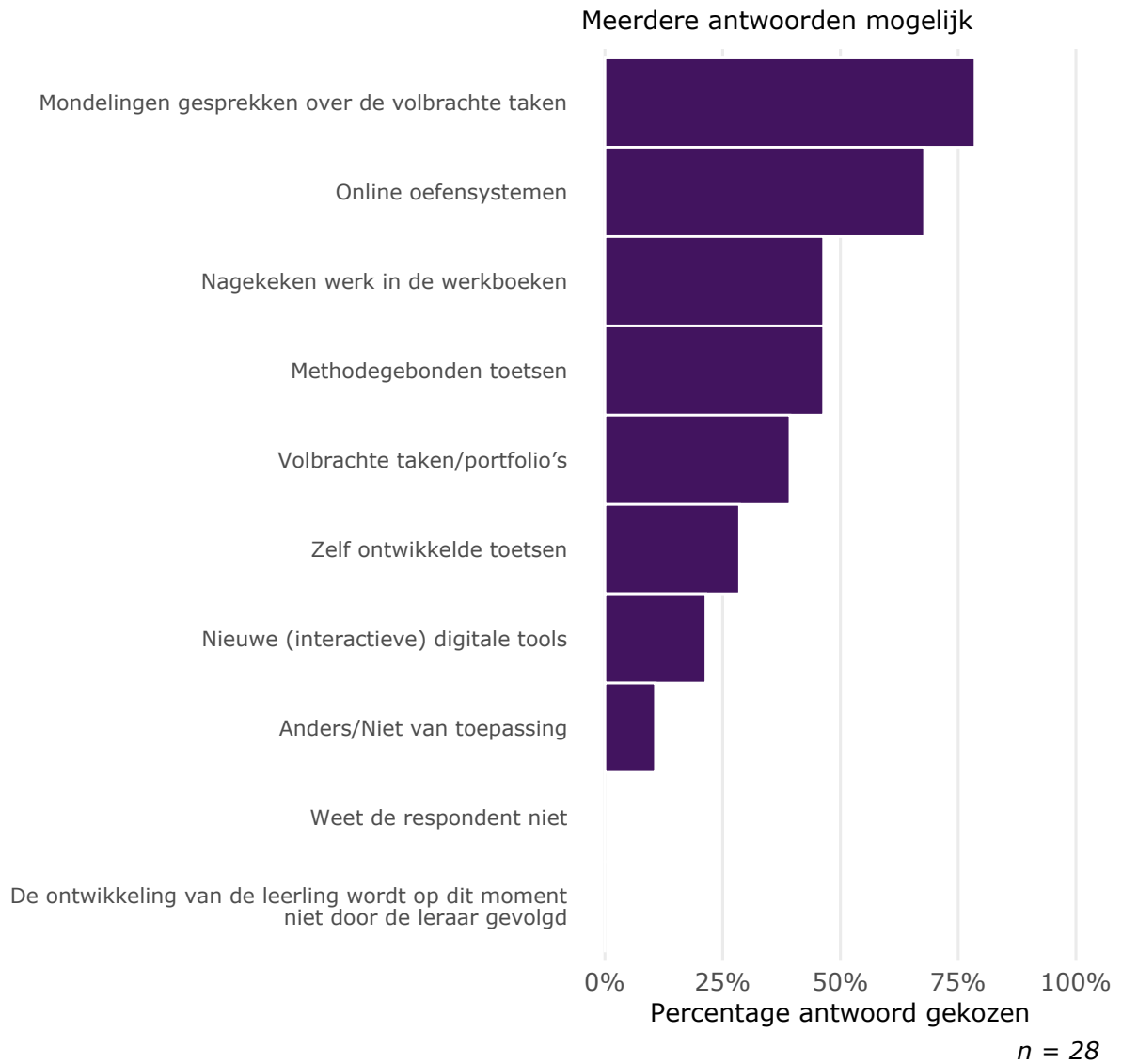
Hoeveel minder tijd besteden leerlingen nu aan onderwijs?

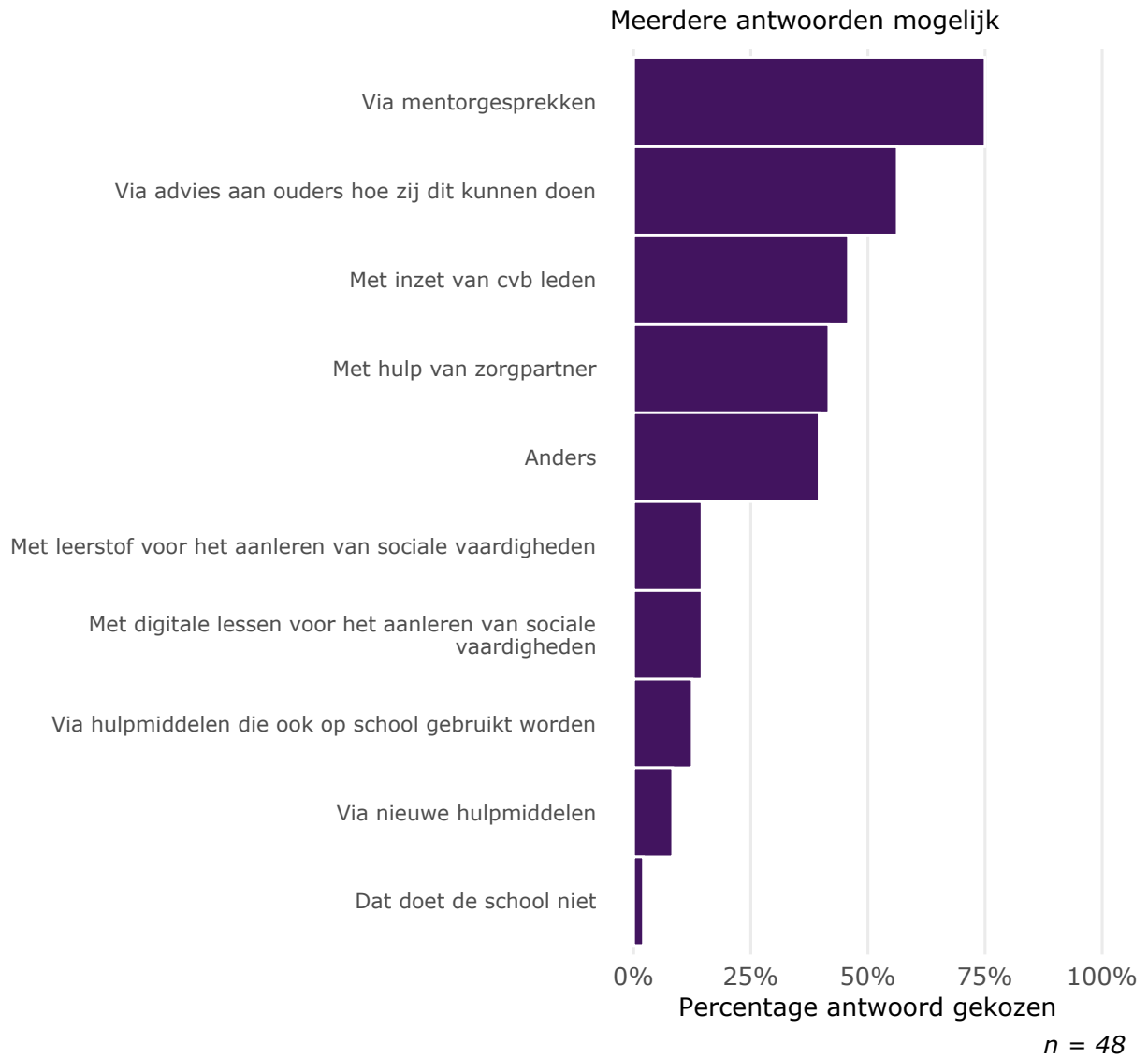

n = 38

Op welke wijze wordt de cognitieve ontwikkeling van de leerlingen van het uitstroomprofiel (arbeidmatige) dagbesteding gevolgd?

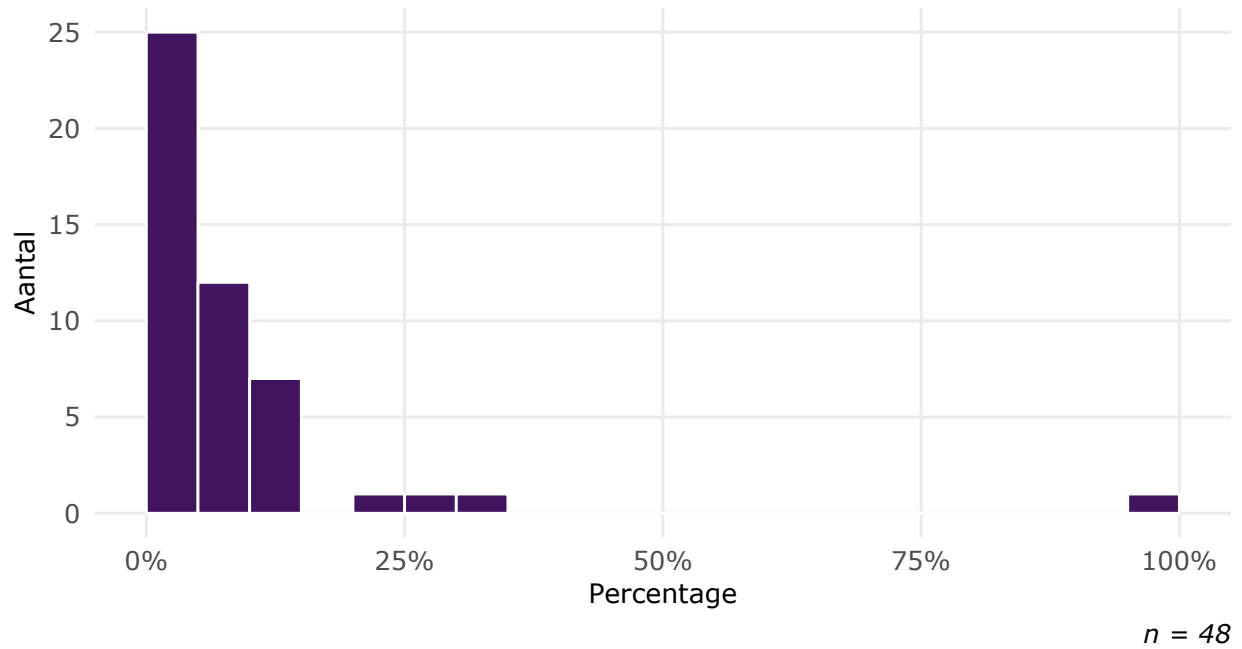
Op welke wijze wordt de cognitieve ontwikkeling van de leerlingen van het arbeidsmarktgericht uitstroomprofiel gevolgd?

Op welke wijze wordt de cognitieve ontwikkeling van de leerlingen van het uitstroomprofiel vervolgonderwijs gevolgd?

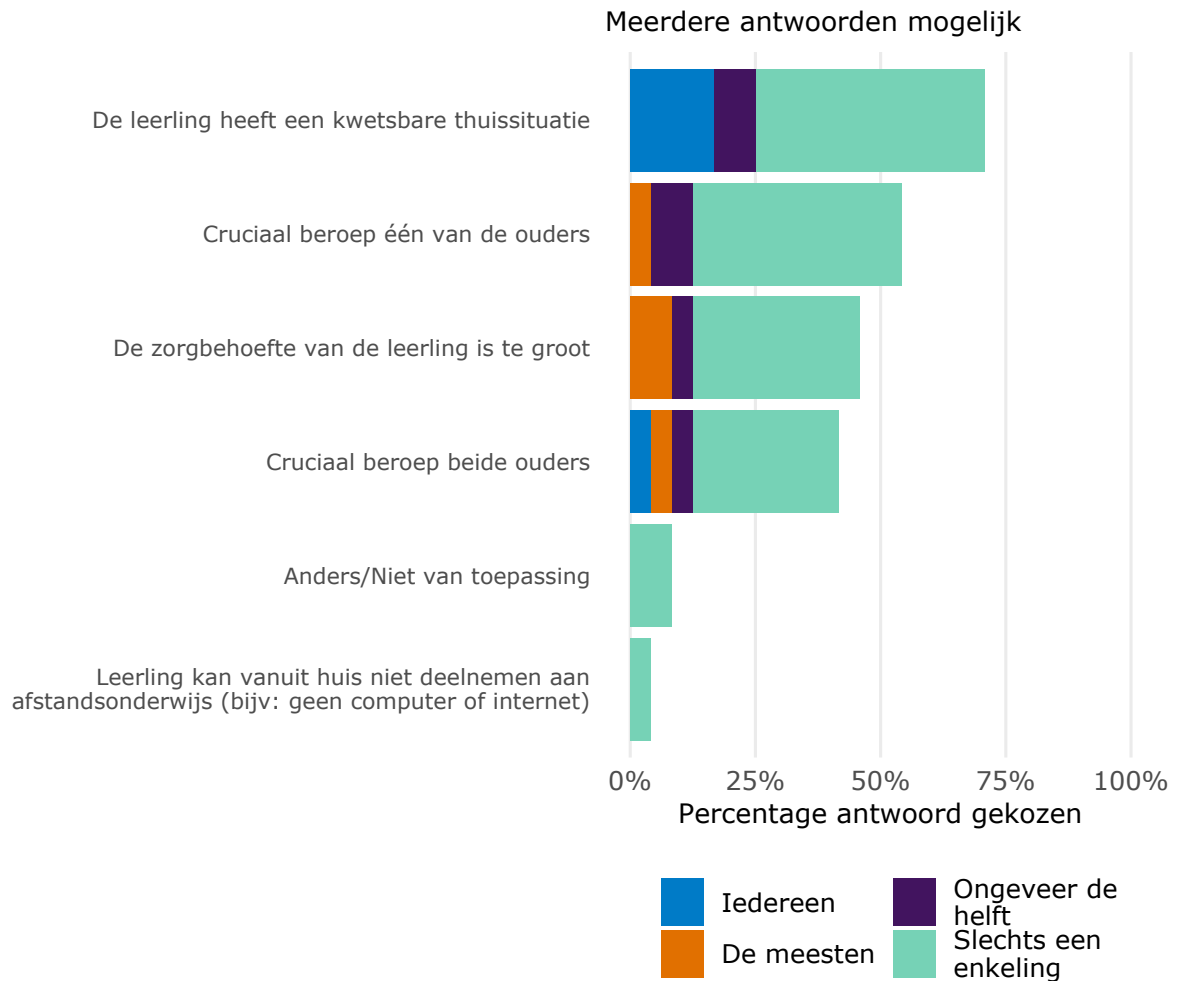
Op welke manieren probeert de school de leerlingen op afstand pedagogisch te begeleiden?

Onderwijs of opvang op school

Welk deel van de leerlingen wordt opgevangen of krijgt onderwijs op school?

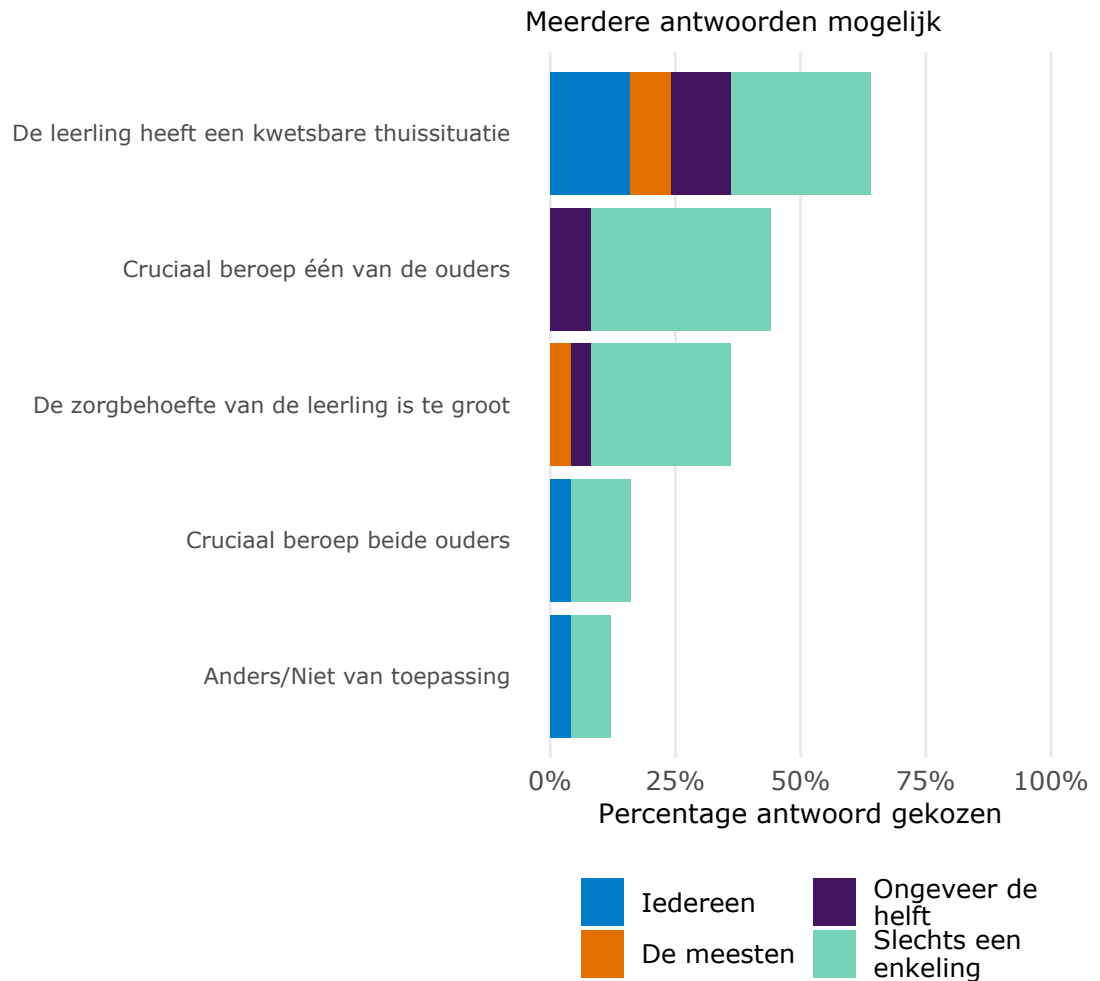

Als er leerlingen van het uitstroomprofiel (arbeidsmatige) dagbesteding worden opgevangen of onderwijs krijgen op school, waarom is dit?

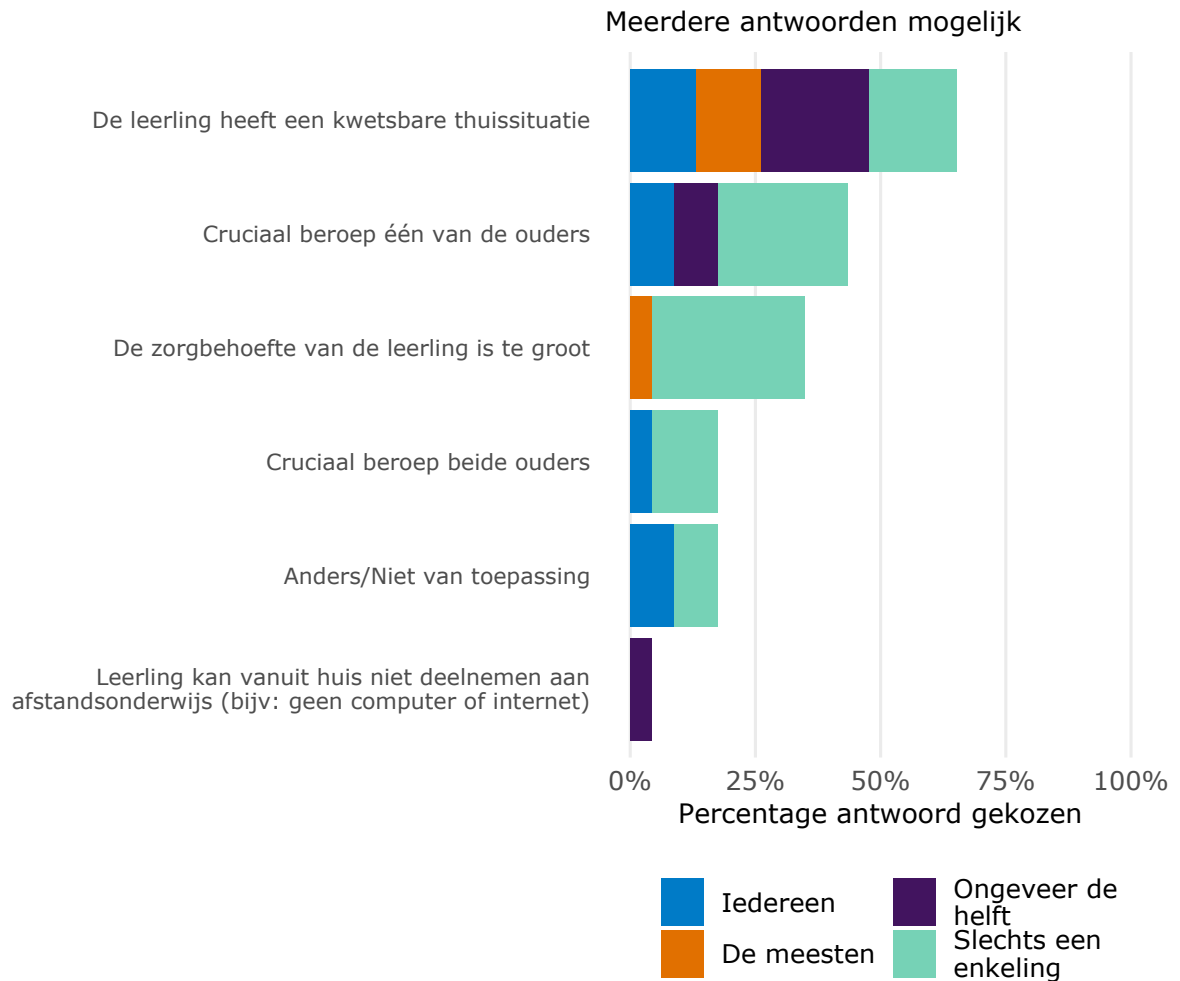
n = 24

Als er leerlingen van het arbeidsmarktgericht uitstroomprofiel worden opgevangen of onderwijs krijgen op school, waarom is dit?

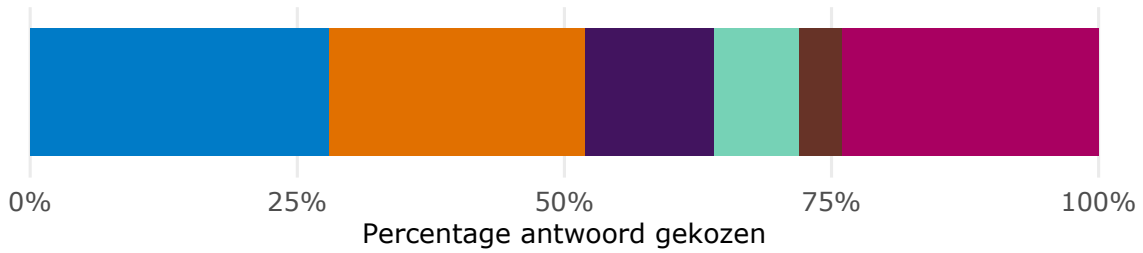
n = 25

Als er leerlingen van het uitstroomprofiel vervolgonderwijs worden opgevangen of onderwijs krijgen op school, waarom is dit?

n = 23

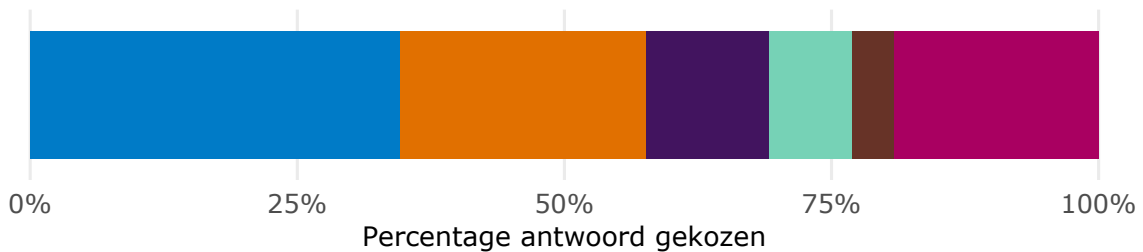
Hoe wordt op dit moment de onderwijsinhoud vormgegeven voor leerlingen van het uitstroomprofiel (arbeidsmatige) dagbesteding bij onderwijs op school?

- Selectieve voortzetting van het reguliere onderwijsprogramma
- Zoveel mogelijk voortzetten van het reguliere onderwijsprogramma
- Nadruk op onderhoud en herhaling
- Voortzetting van het onderwijsprogramma in een lager tempo
- Geen specifiek uitgangspunt
- Anders/Niet van toepassing
- Weet de respondent niet

n = 25

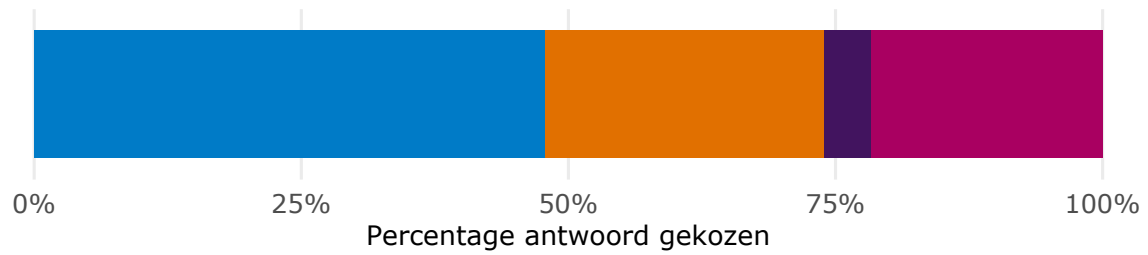
Hoe wordt op dit moment de onderwijsinhoud vormgegeven voor leerlingen van het arbeidsmarktgericht uitstroomprofiel bij onderwijs op school?

- Selectieve voortzetting van het reguliere onderwijsprogramma
- Zoveel mogelijk voortzetten van het reguliere onderwijsprogramma
- Nadruk op onderhoud en herhaling
- Voortzetting van het onderwijsprogramma in een lager tempo
- Geen specifiek uitgangspunt
- Anders/Niet van toepassing
- Weet de respondent niet

n = 26

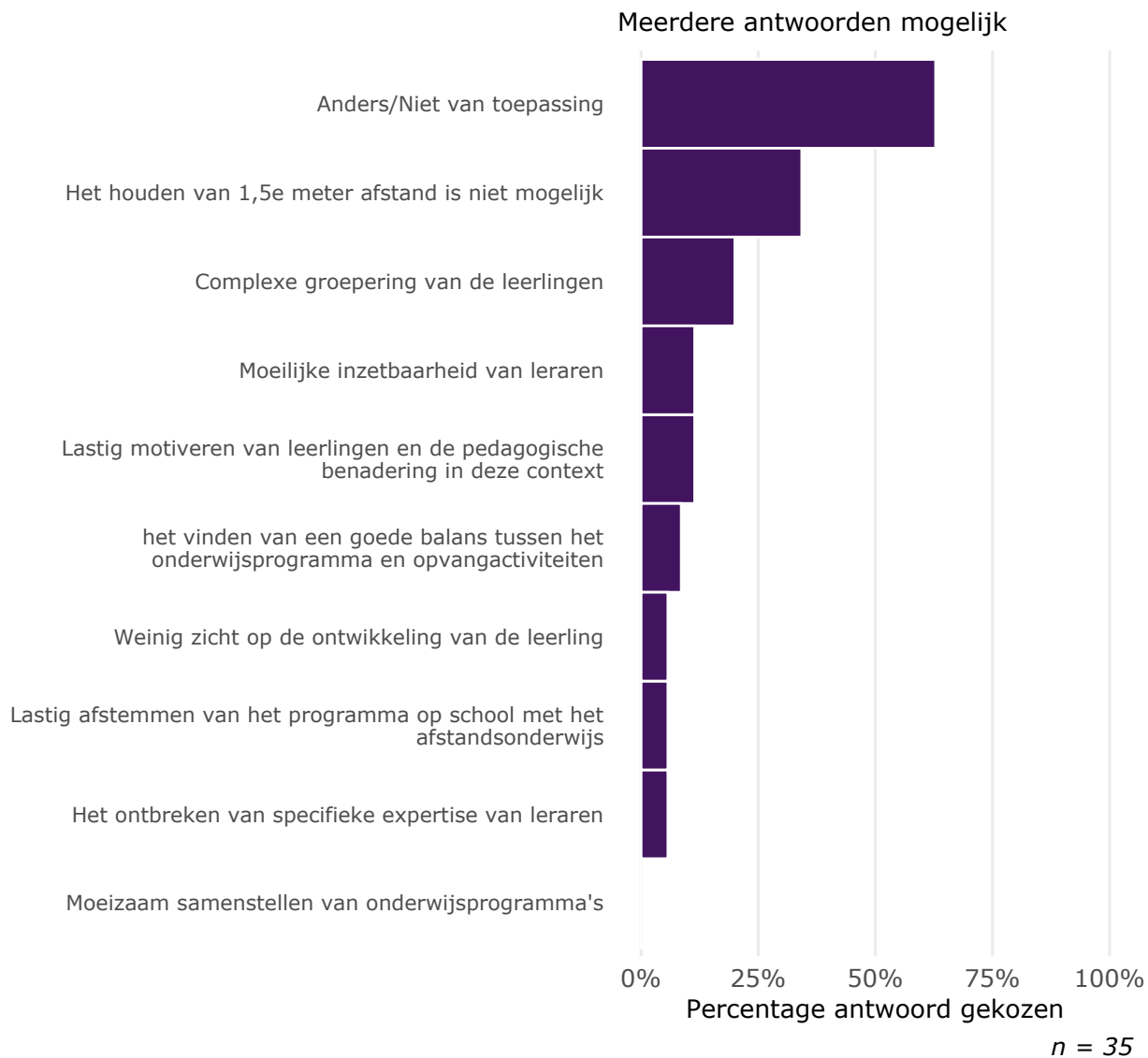
Hoe wordt op dit moment de onderwijsinhoud vormgegeven voor leerlingen van het uitstroomprofiel vervolgonderwijs bij onderwijs op school?

- Zoveel mogelijk voortzetten van het reguliere onderwijsprogramma
- Selectieve voortzetting van het reguliere onderwijsprogramma
- Nadruk op onderhoud en herhaling
- Voortzetting van het onderwijsprogramma in een lager tempo
- Geen specifiek uitgangspunt
- Anders/Niet van toepassing
- Weet de respondent niet

n = 23

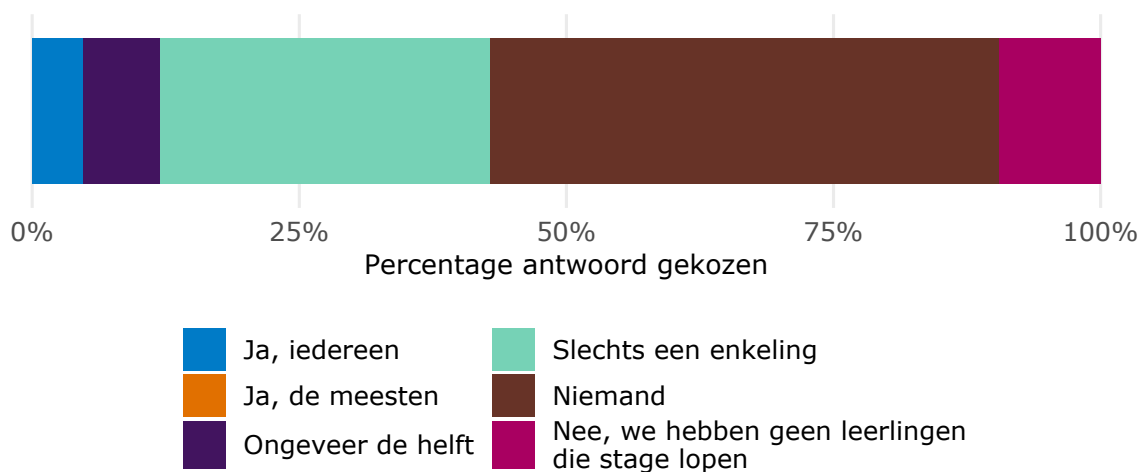
Welke knelpunten ervaart de school bij het verzorgen van onderwijs op school ten tijde van COVID-19?

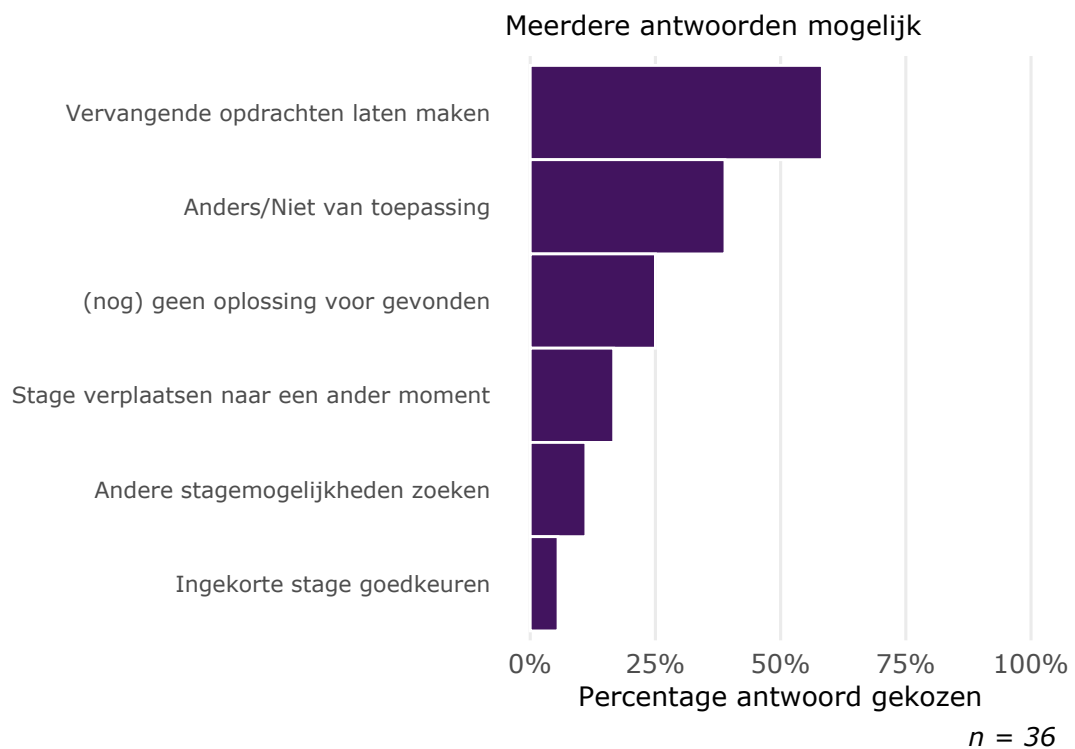
Voorbeelden uit de categorie 'anders' zijn: door beperkt aantal leerlingen ontbreekt groepsdynamiek; veiligheid en gezondheid van leraren moeilijk te borgen; gevarieerd personeel waardoor leerlingen veel nieuwe gezichten zien.

Stages

Kunnen de leerlingen hun stage voortzetten?

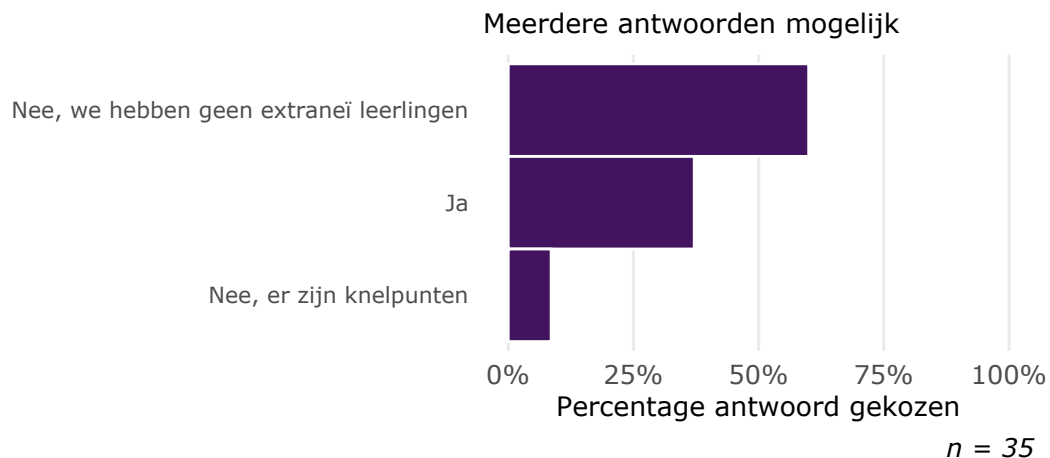

$n = 42$

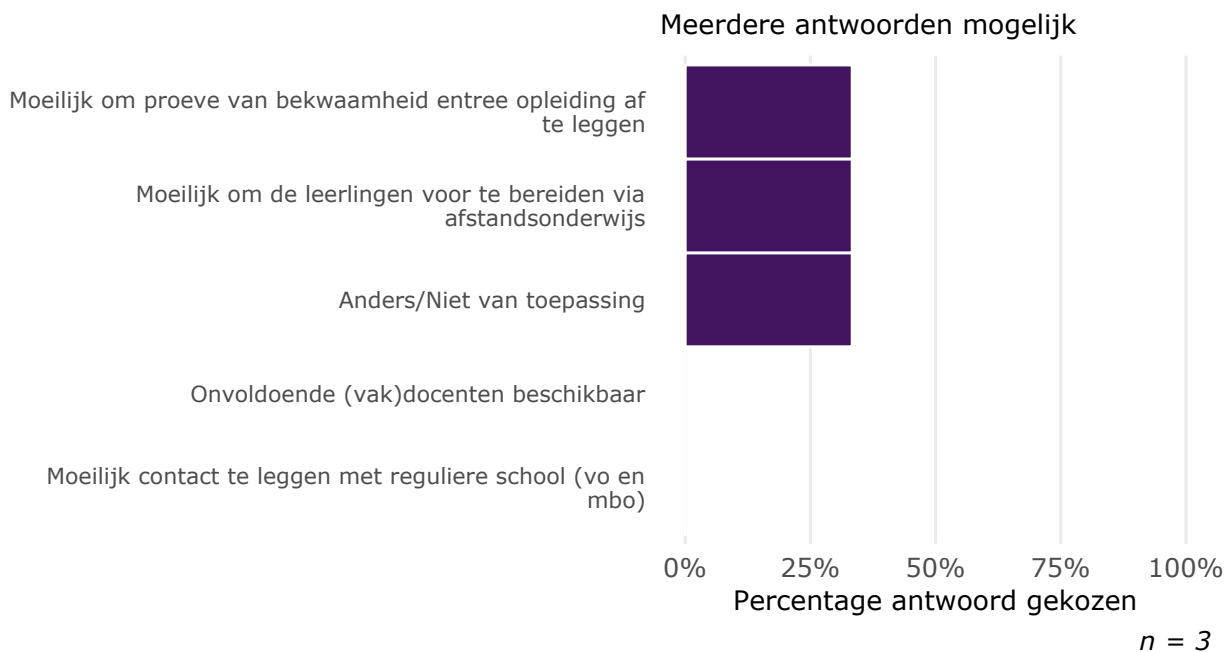
Indien leerlingen hun stage niet meer kunnen voortzetten, hoe gaat de school hier mee om?

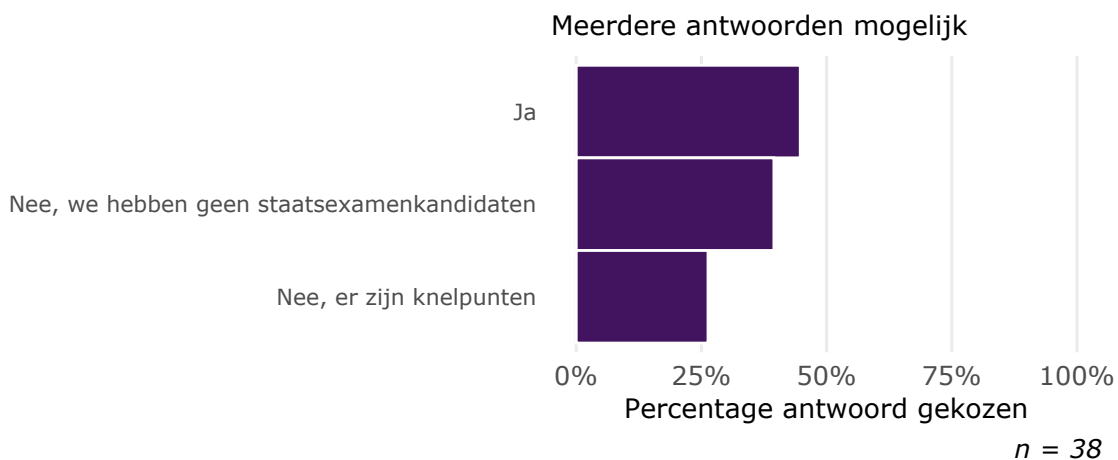
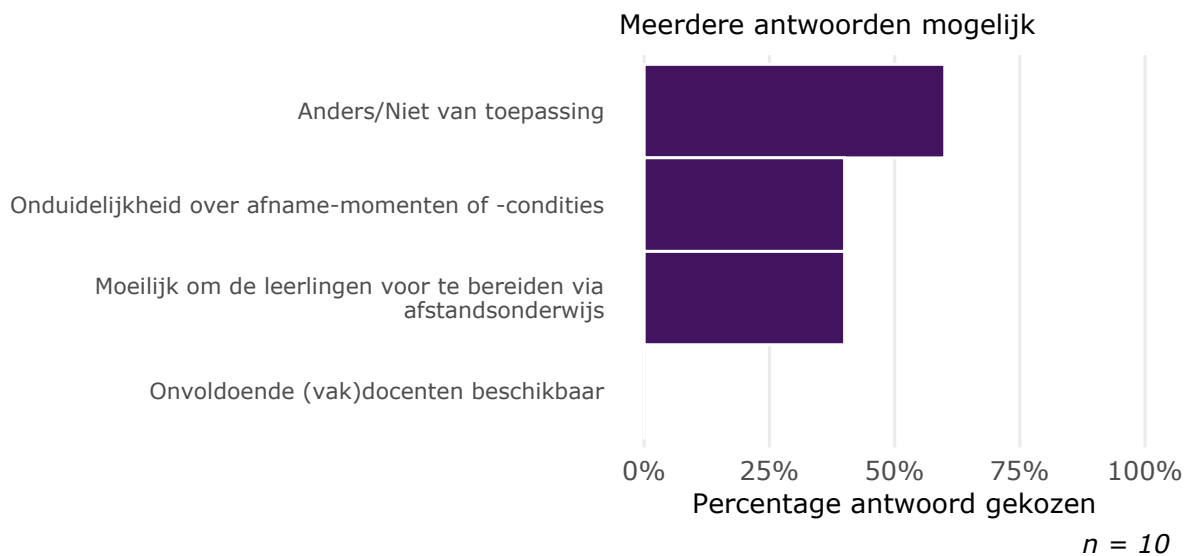
Examinering

Lukt het de school om in tijden van COVID-19 de (extranei) examenleerlingen goed op het schoolexamen voor te bereiden?

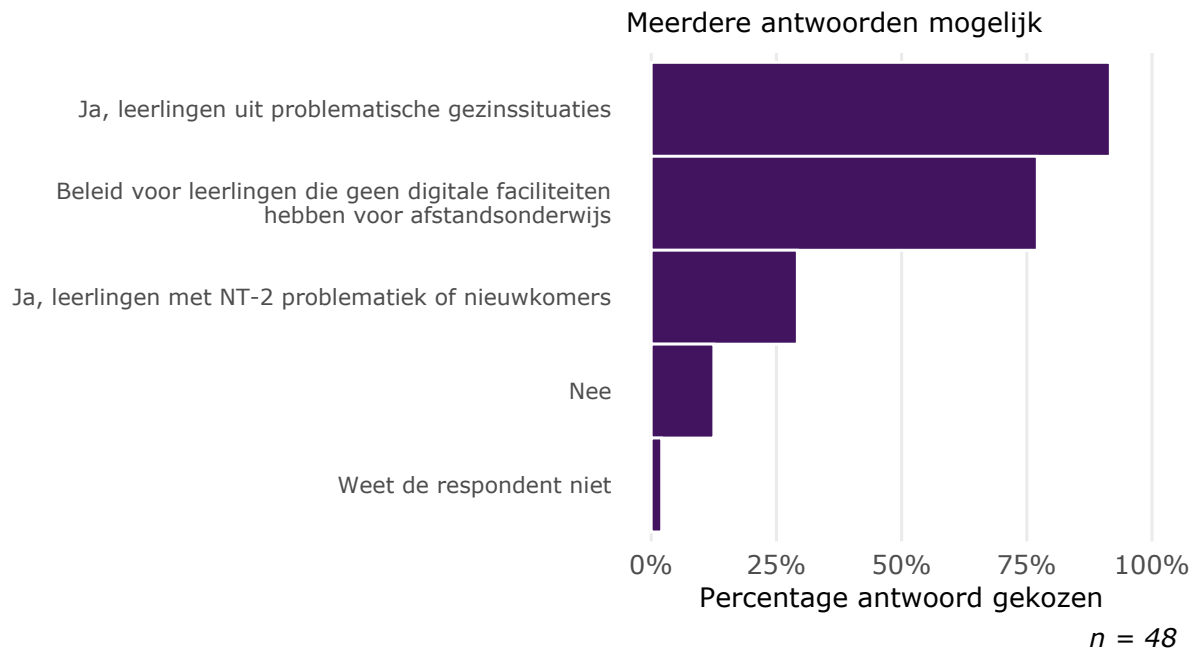
Welke knelpunten ervaart de school om in tijden van COVID-19 de (extranei) examenleerlingen goed op het schoolexamen (SE) voor te bereiden?

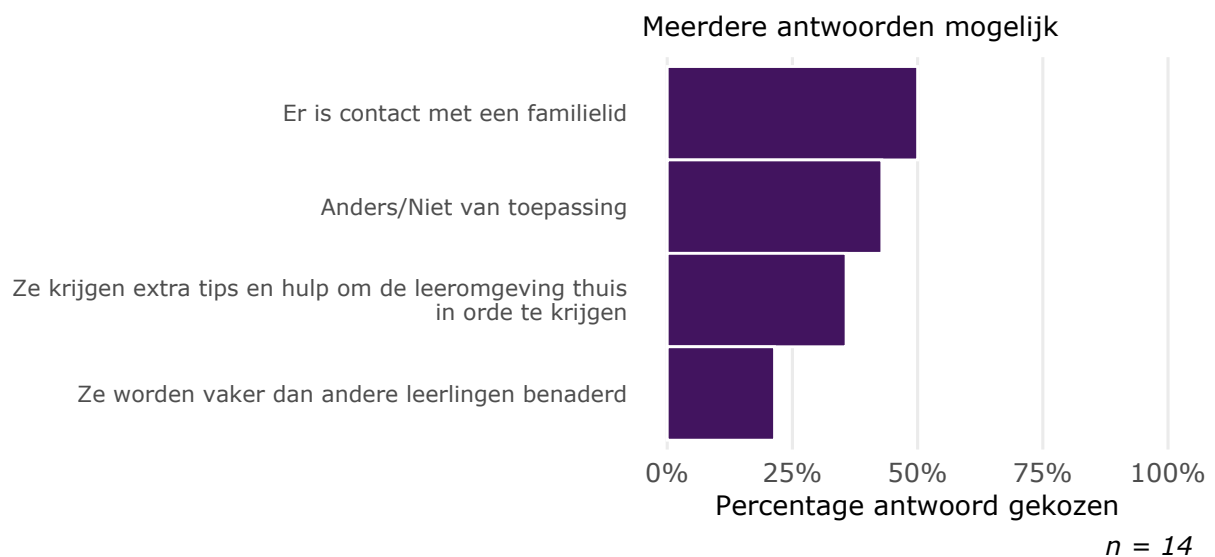
Lukt het de school om in tijden van COVID-19 de staatsexamenkandidaten goed op het staatsexamen voor te bereiden?**Welke knelpunten ervaart de school om in tijden van COVID-19 de staatsexamenkandidaten goed op het staatsexamen voor te bereiden?**

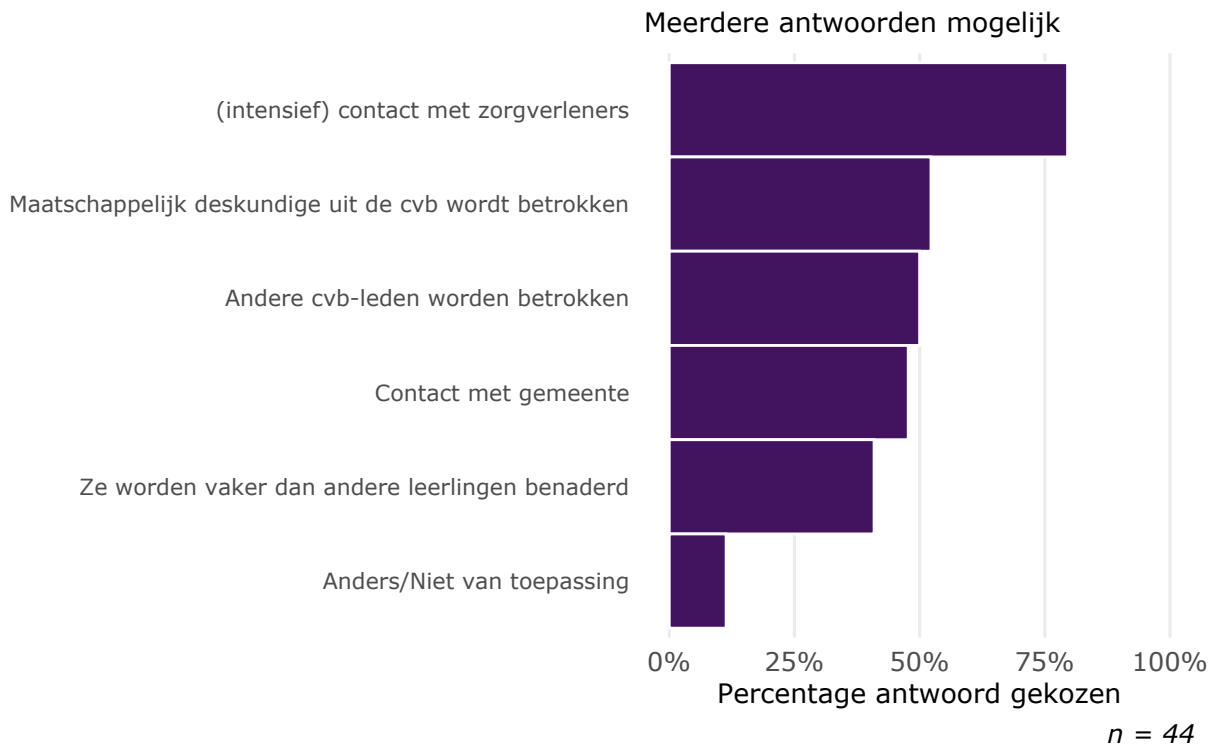
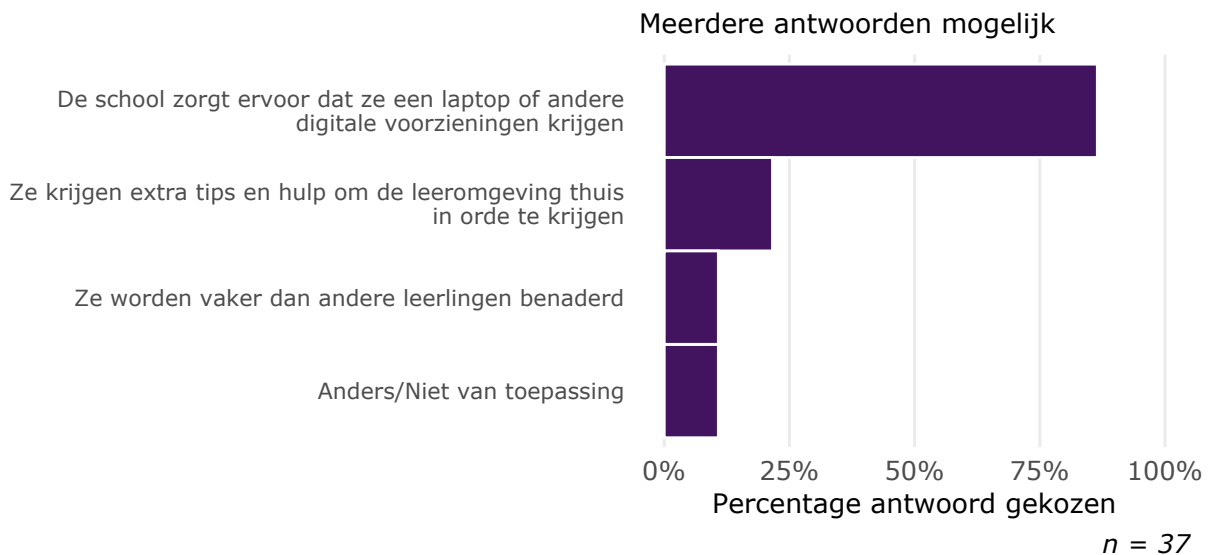
Specifieke groepen

Geven docenten extra aandacht aan specifieke groepen leerlingen?

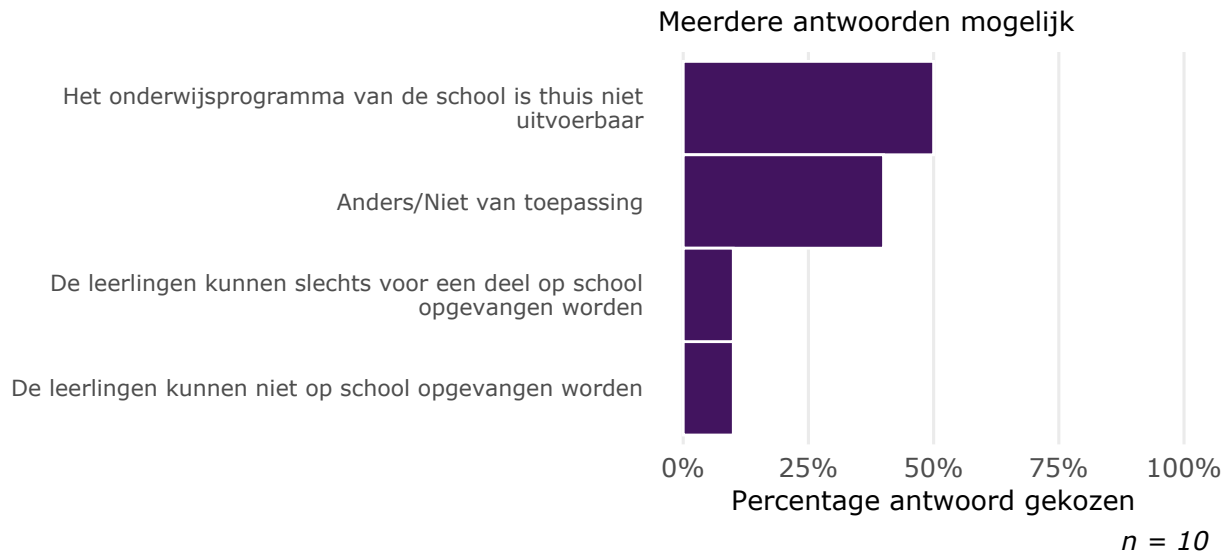

Hoe ondersteunen leraren leerlingen met NT-2 problematiek of nieuwkomers?

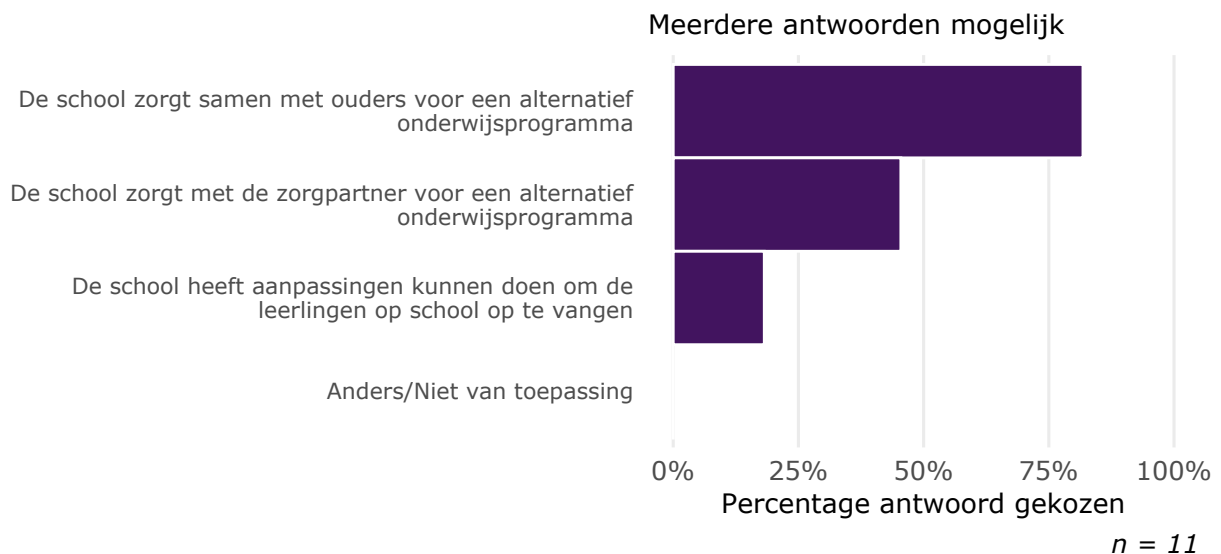

Hoe ondersteunen leraren leerlingen uit problematische gezinssituaties?**Hoe ondersteunen leraren leerlingen die geen digitale faciliteiten hebben voor afstandsonderwijs?**

Indien de school onderwijs aan (e)mg leerlingen verzorgt: Welke knelpunten ervaart de school in het onderwijs aan de (e)mg leerlingen?

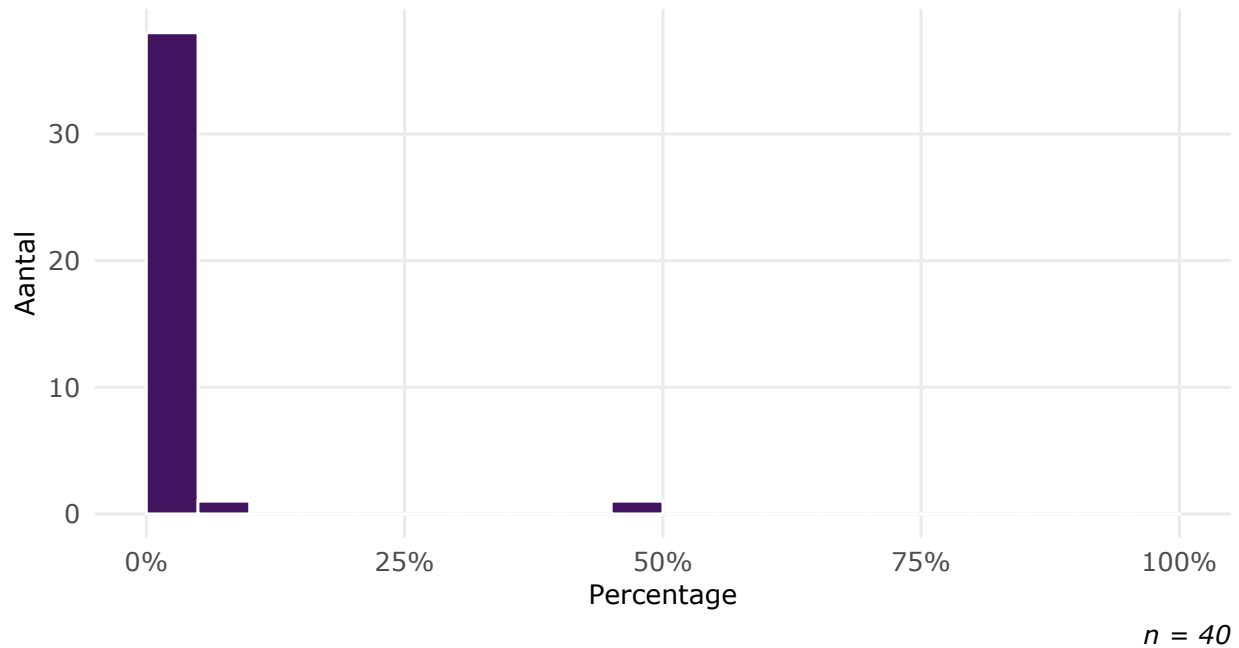

Indien de school onderwijs aan (e)mg leerlingen verzorgt: Hoe lost de school knelpunten in het onderwijs aan de (e)mg leerlingen op?

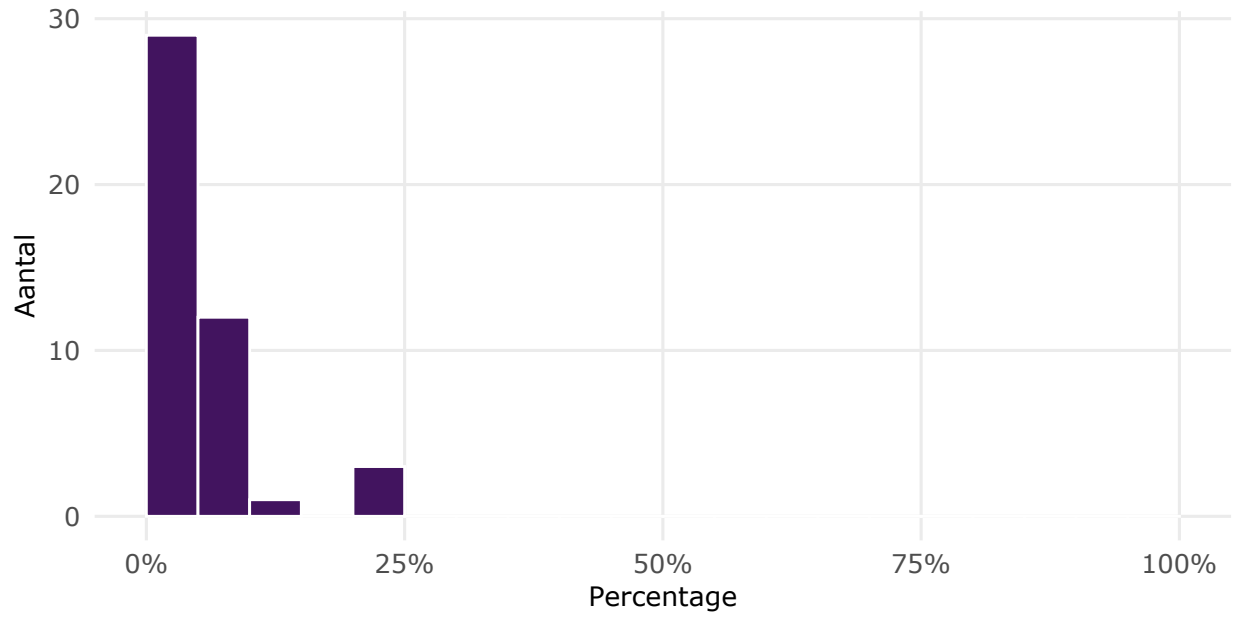

Sociale veiligheid

Bij welk deel van de leerlingen heeft de school geen zicht op de sociale veiligheid thuis?

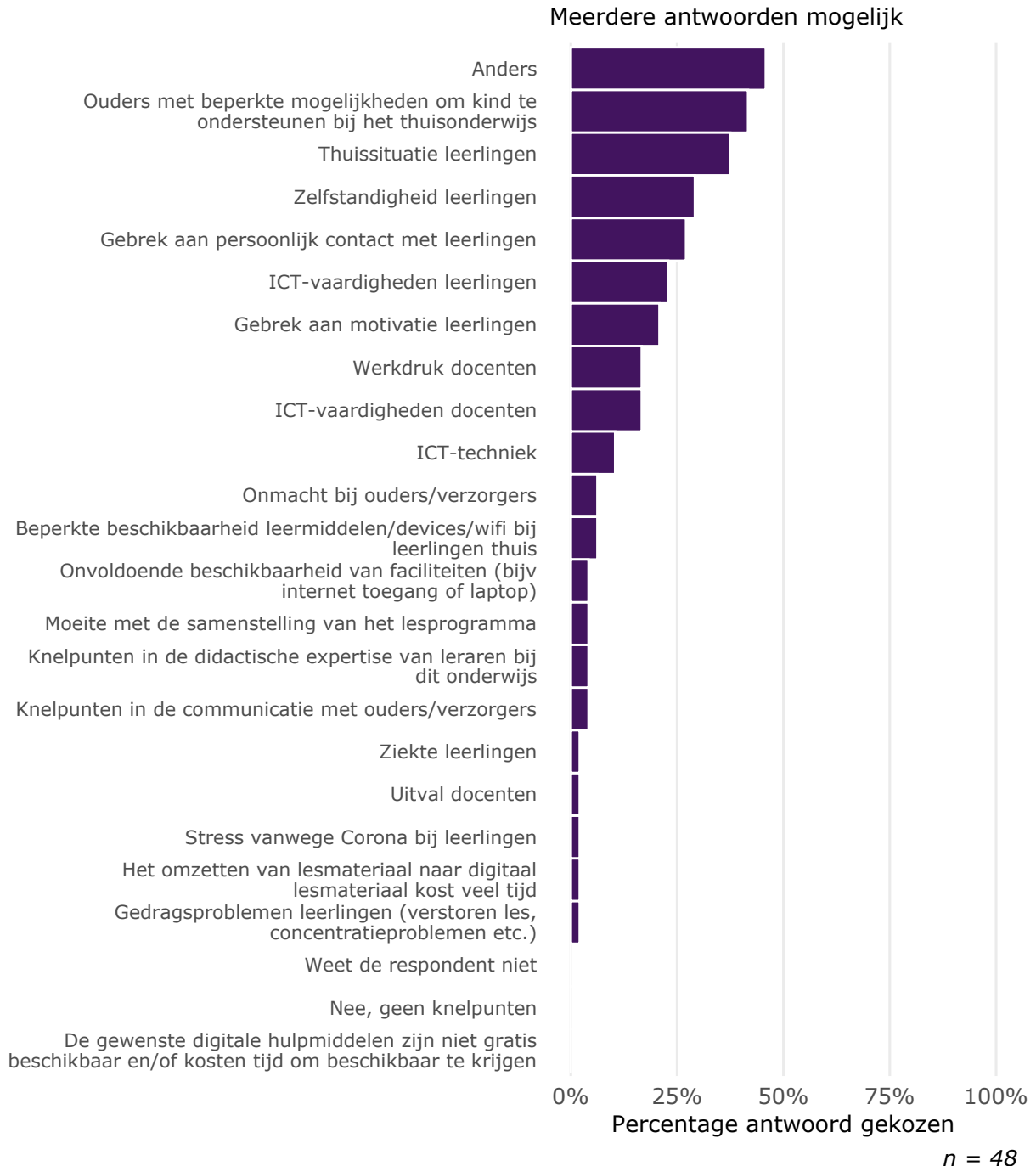
Bij welk deel van de leerlingen op de school maakt de school zich zorgen, omdat de thuissituatie niet veilig genoeg is?

n = 45

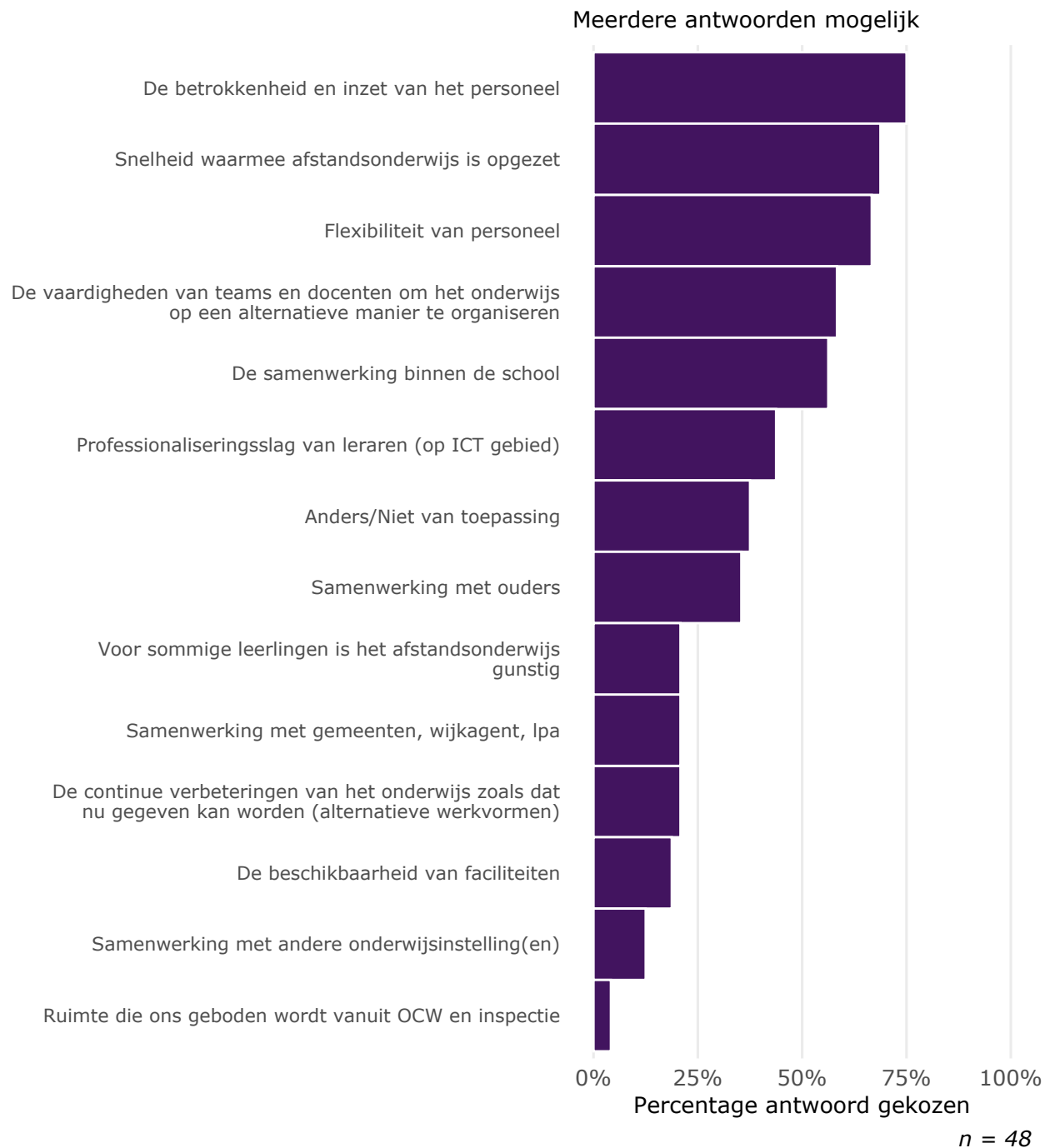
Dilemma's en successen

Wat zijn de voornaamste dilemma's en belemmeringen in relatie tot het organiseren en uitvoeren van aangepast onderwijs?

Voorbeelden uit de categorie 'anders' zijn: de kwaliteit van het onderwijs is moeilijk te monitoren; het is moeilijk leerlingen of leerkrachten te begeleiden bij een rouwproces; docenten krijgen fysieke klachten door veel achter de computer te werken.

Terugkijkend op de afgelopen weken, wat zijn positieve punten volgens de school?

Voorbeelden uit de categorie 'anders' zijn: leerlingen die voorheen minder gemotiveerd waren, willen nu graag naar school; leerlingen zijn zelfstandiger dan verwacht en doen goed mee; groeiende wederzijdse waardering.